

Štev. 20

Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post-Office
at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879

Chicago, Ill., 20. Maja 1910

Kdor ne misli svobodno, se ne more
boriti za svobodo!

Leto IX

Razgled po svetu.

AVSTRIJSKO-OGRSKA.

— Telegrafsko poročilo iz Pra-
ge javlja, da se je nad mestom u-
trgal oblak ter, da so ceste in uli-
ce vse pod vodo. Promet je ves
pretrgan in prebivalci po nižjih
mestih so se morali izseliti iz svo-
jih stanovanj. Zavetje so našli v
šolskih poslopih. Ker so pota ne-
pristopna je narastlo pomanjkan-
je živil, tako da se je bati najhu-
jšega.

— Po vsej Avstriji so se čutili
lahki potresni sunki in ker je dež
začel neprestano liti se je skoro
vse ljudstvo začelo bati najhušje-
ga. Seveda komet, ta jim je še le
pravi strah povzročil. Na Tirol-
skem so prebivalci po deželi skle-
nili, da na odprtem polju vprizo-
re procesije in boga prosijo, da
odvrne od njih nesrečo. Seveda
Tiroleem ni zameriti, ker so naj-
bolj versko fanatični v celi Av-
striji.

Chicago Arbeiter Zeitung piše,
da so se kmetje na Kranjskem u-
priplačali davke, češ, da vlada
sedaj ne potrebuje denarja, ko bo
konec sveta.

SERBIJA.

Belgrad, 18. maja. Poročila jav-
ljajo, da so se Albanci in Turki
zadnje dneve tako klali, da je bi-
lo groza. Celo mrtvih niso poko-
pali. Turki, ki so sedaj v premo-
či se masnujejo nad vstaji na gro-
zen način. Po cele vasi in trge so
besni vojaki vpepelili. Na obeh
straneh so zgube velike.

RUSIJA.

Iz Kieva se poroča, da s izgo-
nom Judov, ki nepostavno stanuj-
ejo v Kievu, se še ni pričelo. Po-
roča se tudi, da s silnim izgonom
se prične še le 14. junija.

FRANCIJA.

V severni polovici Francoske
republike je palo te dnove veliko
dežja in vreme je zelo neugodno
ter mrzlo. Kmetstvo ljudstvo pri-
piše vso to nezgodo Halleyeve-
mu kometu. Nek učenjak (!) je
znašel, da kometov rep vsebuje
strup in kmetje so se bali, da jim
ne bi komet zastupil živine in tu-
di njih. No kakor je videti, ko-
met ni storil nikomur nič žalega
in strah je bil prazen.

Mimogrede naj omenimo, da so
učenjaki konstatirali, da samo
kometova glava vsebuje nekoliko
cyan plina, nikakor pa ne rep, ki
ne vsebuje nobenega plina.

ANGLEŠKA.

Danes se vrši spreved umrlega
kralja Edwarda VII., kateremu
prisostuje tudi Roosevelt. Spre-
vod kralja Edwarda pa bo prin-
sel raznim špekulantom lepo svo-
toto denarja. Prostori, kot balko-
ni, strehe in okna, od koder bo
moči opazovati spreved se za do-
bro ceno prodajajo.

Deset Amerikancev je plačalo
nekemu hišnemu posestniku \$1000
za mal prostor na balkonu. Nek
drugi hišni posestnik na Piccadil-
ly je dobil \$15,000 za eno okno v
prvem nadstropju in \$10,000 za
drugo v drugem nadstropju. Opa-
zovalci spreveda bodo morali pla-
čati po 30 šilingov za prostore na
strešah. Pri takih veličastnih po-
grebih lastniki hiš delajo dobre
dobičke in si menda večkrat žele,
da bi kak kralj ali kronana glava
umrla.

— Ker je Lord Lonsdale, last-
nik rova v Whitehaven zapovedal,
da se započeti rov v katerem
je 137 premogarjev zasutih, je
ljudstvo naskočilo šaft in da ni
ob času policija intervenirala, bi
napadla lorda. V rovu so se vneli
plini. Veščaki so mnenja, da je
vsako življenje v rovu vničeno in
da ne rešitev ni misliti.

KJE JE Lov. Rokavec, doma iz
Krašnje fare na Kranjskem; pred
kakimi 10 meseci je bival v In-
dianapolisu. Kdor rojakov bi ve-
del za njegov naslov naj ga bla-
govoli naznaniti spodaj podpisane-
mu ali naj se pa sam javi. I-
mam posebne važnosti zanj. —
Frank Vehovec, R. R. No. 2 Box
61, Mulberry, Kans.

TAKO SE AGITIRA!

Ta teden iznenadil nas je somi-
šljenik Francec Leben iz Forest
City, Pa. Čitajte sledeče vrstice:
"Tukaj Vam pošiljam zopet
naročnino za enajst (11) novih
naročnikov, kakor vidite iz na-
slovov in pa en dolar za dotični
oglas."

Sedaj so vse naročnine plačane
naprej in nobena ne poteče do
kone julija, zato ni treba pričako-
vati, da bi se prej oglasil, ker
skoro vsi tukajšnji Slovenci so na
list naročeni. Če pa pride kateri
novi, pa ga pošljem, ko hitro ga
dobim.

Do tega časa pa zdravi!

FRANK LEBEN."

Somišljenika Franceta Leben
moramo javno pohvaliti za nje-
gov trud in požrtvovalnost, ki jo
je skazal zadnja leta kot zastop-
nik lista Glas Svobode. Ko bi i-
meli po vseh naselbinah take agi-
tatorje kot je on, pa bi bil Glas
Svobode danes list, katerega bi
čitala najširša Slovenska javnost.

Nikakor ne trdimo, da je Glas
Svobode na nižji stopnji od dru-
gih listov, ker to bi bila laž, ven-
dar pa moramo priznati, da list
bi bil lahko bolj razširjen med
slovenskim delavstvom v Ameri-
ki, kot je. Mi storimo vse, kar je
v naši moči, da se list kaj najbolj
širi, toda brez agitacije od strani
naših naročnikov in zastopnikov
smo osamljeni. Zato imamo za-
stopnike, da oni v svojem okoliš-
ju skrbijo, da se list čim bolj širi
med rojaki. Somišljenik Francec
Leben se zaveda svoje naloge in
ga ni treba drezati ob vsaki pri-
liki, še celo imenika mu ne rabi-
mo pošiljati, ker on ima vse tako
lepo v redu zabilježeno, da vselej
ve, kedaj kateremu naročniku po-
teče naročnina. In ko pride čas,
je že tam in naročnik rad ponovi
naročnino.

S tem pa ne mislimo ostalih za-
stopnikov osmešiti. Ne! Ker ve-
liko je tudi takih, ki se kosajo s
Lebno, pa tudi takih je, ki se
malo brigajo za agitacijo in ved-
no odlašajo na drugi dan.

Odlašati pa ne bi smeli, soseb-
no ako pomislimo, da koliko prej
grešnika spreobrne, toliko bolje
je za delavstvo. Tu se gre za pro-
bujo delavstva, nikakor pa ne za
lastni interes. Zatoraj bi morala
biti najvažnejša dolžnost sleher-
nega delavca-čitatelja, da pridobi
novih moči, da se s toliko večjo
močjo zmoremo zoperstavljati
vsem neprilikam, ki nam jih kapi-
talisti in njihovi verni blapeci po-
vzročijo.

Kakor vidite je dolžnost sle-
hernega naročnika, da pridobi
nove naročnike za list in ni neob-
hodno potrebno, da bi moral biti
naš poverjen zastopnik. Če nima
pobotne knjižice, naj kar direk-
tno pošlje naročnino na nas, pa
bomo mi sami potrdili prejem
svote in do kedaj je naročnina
plačana. Ker je temu tako se ne
more nobeden zgovarjati, da ne
more radi tega ali onega vzroka
novih naročnikov pridobiti. Mi
smo prepričani, da skoro vsak ima
prijatelja, in če hoče, ga lahko
pridobi, da se naroči na Glas Svo-
bode. Samo malo volje je treba,
pa bode te kmalu pridobili novih
moči. Naročnik, na te se zanaša-
mo, da nam pridobi vsaj enega
novega naročnika!

Celoletna naročnina stane \$2.00,
polletna pa \$1.00 in to svoto s
polnim imenom in naslovom je
poslati na

Glas Svobode Co.
1518 W. 20th St., Chicago, Ill.

Slow train tro' Ar-can-saw.

Salt Lake, Utah, 19. maja. —
Vlak št. 4 Salt Lake železnice je
danes dopel iz Los Angeles. Ta
vlak bi moral dospeti v Salt Lake
še 2. januarja t. l. toraj je bil
cele štiri mesece kasen. (Na nove-
ga leta dan je velik poplav razde-
jal tir v bližini Calienta vsled če-
sar je moral vlak čakati, da so
progo popravili. No od sedaj na-
prej bo zopet vožnja na tej progi
regularna.

Listu v podporo: M. Powetz 40c.

Delo in štrajk.

Prekanjenost operatorjev.

Adolf Germer, tajnik-blagajnik
6. distrikta U. M. W. of A. poro-
ča, da postaja premogarski polo-
žaj v Illinoisu čim dalje bolj kri-
tičen. Vsak up za poravnavo, mir-
nim potom je zginil, ker operatorji
se je jednostavno branijo plačati
najmanjši delež zažigalcem stre-
lov, akoprem zakon veleval, da
stroške zažiganja strelav morajo
operatorji trpeti, toda postava ali
ne postava, s tem se bi povečal
strošek proizvodnje in konse-
kventno trde, da premogarji za-
htevajo, nekaj za kar niso opravi-
čeni.

Poleg tega pa ste še dve drugi
oviri in sicer: (1) Operatorji se
branijo povišati plačo v severnem
in južnem delu države. (2) Premo-
garji se ne strinjajo s tem, kar
operatorji nazivljajo "closed
shop". Pod tem "closed shop" se
operatorji zavežejo vpisati samo
člane U. M. W. of A. in unija pa
se zadalj delati samo v premo-
gokopih, katere kontrolirajo čla-
ni Illinois Coal Operator's zveze.

V tem pa je ležala prekanjenost
operatorjev. Premogarji so vpra-
šali operatorje, če bi za slučaj
sklenili na ta način pogodbo, bilo
potrebno, da se pokličejo na
štrajk premogarjev vpisani v ro-
vih, katere kontrolirajo operator-
ji, ki niso v zvezi s operatorji,
zveza operatorjev finančno po-
magala premogarjem. Operatorji
so rekli: "Ne". V drugih besedah
tudi pomeni, da se od premogarjev
zahteva, iti na štrajk, da druge
operatorje prisilijo, da stopijo v
zvezo operatorjev. Na ta način bi
bila organizacija U. M. W. of A.
samo nekako sredstvo in orožje
za tesnejšo združitev operatorjev.

Nadalje se je vprašalo opera-
torje: Za slučaj, da se na ta način
pogodba sklene in delavci gredo
na štrajk, da prisilijo operatorja,
da stopi v zvezo operatorjev, ali
bi potem zveza operatorjev trpe-
la sodne stroške in odškodnino,
ki bi jo slučajno morala anija pla-
čati dotičnemu operatorju? In zo-
pet so dobili odgovor, da ne.

Pod takimi pogoji seveda se ni
mogla pogodba skleniti, dasirav-
no operatorji trdijo, da so prija-
telji premogarjev in zato ne bi
smeli premogarji imeti nobenega
opravka s ljudmi oziroma opera-
torji, ki so zvezi operatorjev so-
vražni. Seveda kakovi prijatelji
so ti operatorji se je pokazalo s
tem, da so ravno ti "prijateljski"
operatorji šli v skabska polja v
Kentucky, kjer so kupovali skab-
ski premog in ga prodajali po
"štrajk" ceni.

Res je, da je nekaj operatorjev,
ki bi radi privolili premogarskim
zahtevam, toda njih roke so zave-
zane, ker se morajo tako ravnati
kot predpisujejo njih zvezna pra-
vila. Tako dolgo dokler trajajo
pogajanja med tema dvema orga-
nizacijama ne bo prišlo do nobe-
nega sklepanja pogodb med po-
samezniki in ko hitro bo napove-
dan štrajk tedaj pa bo lahko
vsak posamezni operator podpisi-
l pogodbo.

V soboto bo zopet skupna kon-
ferenca in tedaj se pričakuje, da
se pride do zaključka.

O Alabama!

In Centerville se poroča, da je
neki jetnik, ki je skušal uiti za-
gal stakado, okoli premogokopa
Red Feather Coal družbe. V ognju
je poginilo 28 jetnikov, 2 so
straže ustrelile, ko sta hotela u-
iti, 5 jih je smrtno nevarno ob-
žganih in 17 pa hudo poškodova-
nih. Ogenj je vničil skoraj vse po-
slopje, kjer so bili jetniki zaprti
in zgruba, katero mora trpeti pre-
mogarska družba se ceni na več
tisoč dolarjev.

V državi Alabama evete "con-
vict labor". Družbe, posebno pre-
mogarske si izposodijo jetnike od
države, da delajo v premogoko-
pih, namesto da bi najele poštene
delavce. Seveda pošten delavce
zahteva več kot država in zato
družbe raje vpisujejo jetnike. Po-
roča se, da od sedaj naprej ne bo
do več državnih jetnikov v Alabama
delali v premogokopih.

DELAVSKI KONGRES.

Te dnove zboruje v Chicagi za-
stopništvo narodne socialistične
stranke v Ameriki. Socialistična
zgodovina ne pamti še takega
živahnega zborovanja, kot se ravn-
no vrši to leto. Na tem zborova-
nju so zastopane vse narodnosti,
pred vsem pa delavstvo, ker ta
stranka je takorekoč za Ameriko
delavska politična stranka.

Tudi predlogi in sklepi tega
zborovanja so za delavstvo zelo
važni, pred vsem pa pereče vpra-
sanje glede naseljevanja inozem-
cev in Mongolov ali rumenokož-
cev. Na vrsti je tudi vprašanje,
ali naj bodo posamezne narodno-
sti pri stranki tako zastopane kot
doslej, ali pa da se ustanove na-
rodne organizacije, podrejene se-
veda socialistični stranki v tem
smislu kot je avstrijski sistem.

Na tem zborovanju se bo po-
pravila ustava in izdelal narodni
program. Pri izdelovanju programa
se bo posebno pazilo, da se drže
v vseh ozirih načrta, katerega
predložijo socialisti z Milwau-
kee in Wisconsinu.

Na tem zborovanju vidimo vse
znemite socialistične zastopni-
ke, pisatelje in delavske vodje.
Med temi so: Veteran Victor Ber-
ger, E. T. Behrens, E. Uterman,
M. J. Barnes, Simons, R. Hunter,
T. J. Lewis, John Spargo, Hill-
quit in stotine drugih.

Socialistični župan mesta Mil-
waukee, Emil Seidel je bil tako
obložen s poslom administracije,
da se ni mogel vdeležiti zborova-
nja do zadnje srede. Ko je prišel
v dvorano ga je delegacija burno
pozdravila in izročila ključice.
Ta dan je sohr. Seidel predsedo-
val konvenciji.

Položaj v Westmoreland, Pa.

Naš poročevalec iz Westmore-
land okraja nam naznanja, da je
položaj v celem okraju še vedno
nespremenjen. Premogarji, ki so
se organizirali v unije, še ne de-
lajo, ker operatorji na noben na-
čin nočejo priznati njihove unije.
Delavci so se počitnicam privadi-
li in sedaj to lepo pomladansko
vreme jim kaj dobro ugaja, so-
sebnost onim, katere so brutalne
kompanije vrgele iz kompanijskih
koč in morajo na prostem, v šoto-
rih prebivati. Organizirano delav-
stvo z orlovim očesom pazi, da se
kak skab ne znakne v premogo-
kop in tam na njihovo škodo za-
sane. Uradniki unij in organiza-
torji U. M. W. of A. pridno pri-
rerajo ljudske shode, kjer se raz-
pravljajo o potrebi in koristi unije.

Po tem okraju, posebno Cla-
ridgu, Madison, Darragh, Arona
lazio kompanijski agentje, kate-
ri nabirajo delavce ali premogar-
je za Pittsburski distrikt, obeta-
joč jim vse najboljše, nazadnje pa
pridejo v past. Ti ljudje so od
kompanij plačani pirkertonei in
stavkokazci, ki skušajo vzdržati
kompanije, nas delavce pa uničiti.
Rojaki pazite, da se ne vlovite v
njihovo past, ker tu se gre za
princip in našo zmago.

"Mi smo ljudje, ne pa psi in
zato hočemo, da se z nami človeš-
ko ravna, tako da lahko dostojno
živimo sebe in naše družine —
zato smo se organizirali v unijo, za-
to smo žrtvovali že dovolj in da
bi se sedaj kot poraženi kužeti
vrnili na delo, tega ne smemo
storiti, ker bi kapitalizma bi še
huje padel po naših plečih."
Rojaki vstrajajmo do zmage!"

Sabath in Mann v kongresu.

Iz Washingtona, D. C. se po-
roča, da sta chicaska kongresmana
Sabath in Mann odločno nastopi-
la, da se parolni sistem za jetnike
odstrani in to zato, ker parolni
sistem za jetnike je samo nekaka
postava ugodna za bogate zločin-
ce, nikakor pa ne za reveže. Sa-
bath je v svojem ppedlogu, kate-
rega je Mann podpiral, dokazal,
da to ugodnost uživajo samo bo-
gataci, nikakor pa ne reveži in
ker je ta zakon samo za nekatere,
ter se ga za splošnost ne uvažu-
je, naj se ga odstrani, ali pa tako
predela, da bodo pred tem zak-
nom vsi enaki.

Razne novice.

Sovražnik delavstva prominul.

Iz St. Louisa, Mo. se poroča, da
je James Wallace Van Cleave u-
mril, deloma vsled skrbi in strahu,
katerega je povzročila huda bor-
ba proti organiziranemu delavstvu.
Naši čitatelji se menda še spomi-
njajo, kaj je ta človek uganjal
proti organiziranemu delavstvu ko
je bil predsednik Narodne Zveze
izdelovalcev. Kot predsednik te
zveze je konspiriral s detektivom
Turner iz Clevelanda, da uniči u-
nijo modlarjev pri Bucks Stove
& Range Co., in jih nadomesti s
neunijskimi delavci. S. Gompers
je prišel tej zaroti na sled in vne-
la se je ljuta borba. Ker je Van
Cleave sprevidel, da je poražen
je izposloval pri sodniku Gould
sodnijsko propoved in ker so
Gompers, Mitchell in Morrison
vključ tej sodnijski prepovedi vo-
dili uspešen bojkot, jih je sodnik
Wright obsodil v ječo. Ta zadeva
je sedaj na najvišjem sodišču.

No, Van Cleave, najzagriženej-
ši sovražnik organiziranega de-
lavstva ne bo več trave tlačil pa
tudi ne bo razbijal delavskih or-
ganizacij.

Temperenciarji.

Kako ljudje, ki javno priporo-
čajo vodo, skrivoma radi žganje
in drugo opojno pijačo pijejo, se
zopet kaže pri razkritju, ki ga je
velika porota v Castle, Ind. obja-
vila. Uradniki železniških in eks-
presnih družb so pod prisego izja-
vili, da osebe, ki v prohibicijskih
krogih igrajo glavne vloge, dobi-
vajo velike zaloge žganja. V pr-
vi vrsti so to duhovni. Samo nek
trgovec v Indianapolisu je v enem
letu tem prohibicionistom pro-
dal 50,000 steklenic piva in 5000
kvartov žganja. Ni čuda tedaj,
da te zveri tako v javnosti vpije-
je, proti saloonom in živjanju žga-
nja, saj ga imajo dovolj v svojih
kleteh. Delavce pa tega ne pre-
more, zato gre v saloon.

Kotel razletel.

Canton, O., 18. maja. "Dva-
najst delavcev je ubitih, 18 se jih
pogreša in več kot 25 je nevarno
poškodovanih", tako se glasi po-
ročilo o eksploziji kotla v tovarni
American Sheet & Tin Plate druž-
be, ki se je pripetila, vsled do se-
daj še neznanega vzroka zadnji
torek popoldne v bližini je baje
delalo nad 600 delavcev, ko se
je razletela pripetila.

Raztrelba je bila tako močna,
da se jo je slišalo tri milje na o-
krog. Kako močna raztrelba je
bila, si še le človek tedaj lahko
predstavlja, če omenimo da so
trupla ubitih vsa zmečkana in da
je sila eksplozije vrgla nekega de-
lavca s tako močjo, da je revež
prodril streho petdeset korakov
oddaljenega poslopja.

Ker sta kurjač in strojevodja
ubita se ne more konstatirati kaj
je povzročilo, da se je kotel raz-
letel.

Kakor navadno, se tudi sedaj
pripisuje vsa krivda malomarno-
sti (!) delavstva, družba pa je
nedolžna in ima vsled malomarno-
sti delavca veliko (!) škodo. —
Življenja delavcev se tu ne jem-
ljejo v poštev.

Listnica uredništva: — Paulieh.

— Ako ni poština že v ceni za-
popadana, morate Vi poštino ali
ekspres plačati, kakor tudi col.
Če pa dotična tvrdka v ceniku o-
menja, da harmonike pošlje pošt-
nine prosto, tedaj je poština za-
računjena že v ceni in vi plačate
samo 45.9% cola od kupne cene,
ko harmonike pridejo.

Tajnosti španske inkvizicije
smo prvi, drugi, tretji in četrti
zvezek zopet prejeli, in jih pripo-
ročamo. Prodajamo jih po 25c vs-
e štiri zvezke skupaj, poštne pro-
sto.

OPREMLJENA SOBA, na pri-
jaznem prostoru, za dva gospoda,
se odda v najem. Tozadevno se
je obrniti na Andy Sila, 1332 So.
7th st., St. Louis, Mo. 2x

STRAH JE PRI KRAJU.

V sredo večer smo šli skoz rep
Halley-evega komet, ne da bi se
kaj nenavadnega pripetilo. Celi
dan v sredo je solnce lepo na zem-
ljo sijalo kakor, da se ne bi nič
kaj posebnega pripetilo Danes je
ves svet potolažen, samo astrono-
mi si še belijo glavo. Vsa prazna
prorokovanja o koncu sveta so se
izjalovila. Nebeški tramp je šel
svojo pot in ne bo ga več v našo
bližino do leta 1985.

Takrat pa bodejo naši potomci
zopet ugibali marsikaj, kar se ne
bo zgodilo, vsekako pa svet bo ta-
krat mirnejši kot je sedaj in ta-
krat se ne bo prihod tega komet
izkoriščal v taki meri kot se je
letos.

Neko poročilo iz Solenike zatr-
juje, da se je pregnani sultan Ab-
dul Hamid tako bal komet, da
od strahu ni dalj časa ničesar vži-
val.

Nek častnik na parniku Alleg-
heni, ki prihaja iz Haiti otokov
zatrjuje, da so ljudje na otokih
vsi zbegani, boječ se da jim ko-
met ne poruši hiš in njihov same
zažene. Nek premeten zdravnik je
prodajal "anti-komet" praške po
\$1.00 s čimur je napravil dober
business.

"Nižje vrste" ljudstvo v Rimu
pa je imelo takov strah pred pri-
hodom komet, da ni hotelo iti k
počitku ter je prebdelo cele noči
v katedrali sv. Petra. Kardinal
Rampolla je velel, da se uprizori
"ofer" ter da se na ta način "za-
pana" nesrečo. No Rimljani so
sedaj prepričani, da je bila nji-
hova molitev uslišana, če prav je
dež in sneg napravil veliko škodo,
samo da jih ni komet ubil.

V Parizu je v sredo nastala eks-
plozija v Bicetre bolnišnici in
ker se je pok slisal daleč na oko-
lu je vse mislilo, da je komet za-
del v razkošno mesto.

V Bostonu pa so bili bolj entu-
ziastični. Tam so prihod komet
pozdravili s zvonjenjem plati, ta-
ko da ni mogel noben Bostončan
spati ono noč.

Vsekako pa vsa nevarnost je
prišla. Komet je srečno mimo
zemlje zletel in sedaj ga je videti
na zapadni strani nebeskega svo-
da, kmalu po solnčnem zahodu.

Filipinci zahtevajo neodvisnost.

Manuel L. Quezon, Filipinec je
v imenu svojega ljudstva zaprosil
kongres Zdr. držav, da izposluje
prostost Filipincev. V svojem go-
voru hvali vladu Združenih držav,
ob enem pa navaja, da njegovo
ljudstvo je preravno, da bi moglo
vzdržavati take davke, kot jih mo-
rajo sedaj plačevati. Povprečni
davek na Filipinih presega davek
na Cubi ali Porto Riki in vzrok
temu je ta, da na Filipinih mora-
jo plačati državnim tajnikom po
\$15,000 na leto članom predsedni-
kovega kabineta pa po \$12,000,
kar znaša na leto skoro toliko kot
je ves denarni promet. "Dajte
nam prostost in mi vam bomo hva-
ležni," je zaključil Quezon.

Kaj bo poslanska zbornica sto-
rila še ni znano. Razume se pa, da
Filipinci ne bodo nikoli življali o-
ne prostosti, kot so si jo slikali
pred izbruhom španske vojske,
ker kapitalisti so se vendar do-
volj trudili, da so dobili te otoke
v svoje roke — pa da bi se tem
pravcam sedaj odpovedali, ven-
dar ne gre!

Rojake opozarjamo na oglas,
glede Homestead zemljišč, ki se
nahaja na zadnji strani.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:
za \$ 10.35 50 kron,
za \$ 20.50 100 kron,
za \$ 41.00 200 kron,
za \$ 102.50 500 kron,
za \$ 204.50 1000 kron,
za \$ 1020.00 5000 kron,

Poštarina je všteta pri teh svotah.
Doma se nakazuje svote popolnoma iz-
plačajo brez vinarija odbitka. Naše
denarje pošiljate izplačuje c. kr. poš-
to hrani urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprihliče-
je do \$25.00 v gotovini v priporočnem
ali registriranem pismu, večje zneske
no Domestic Postal Money Order ali pa
New York Draft

FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

VOHUN. * * * * *

SPISAL J. F. COOPER.

(Nadaljevanje.)

Trinajsto poglavje.

Običaj v Ameriki zahteva, da se pokoplje mrliča takoj po preteku 24 ur; a skrb za lastno varnost je prisilila krošnjarja, da je tudi ta kratki rok še skrajšal.

Preprosti pogreb starega Breze je bil, ki je križal tu zdravniku in stotniku pot. Štirje možje so nesli preprosto krsto, za katero sta stopala krošnjar in gospodinja Katra; njima sta sledila gospod Hvarton in njegov sin; nekaj starih žensk in moških je zaključevalo spreved.

Stotnik Lawton je nemo sedel v sedlu, ko so šli grobarji s krsto mimo njega; tu šele je pogledal Harvey kvišku in zagledal svojega smrtnega sovražnika tik pred seboj.

V prvem trenutku ga je gnalo, da bi bežal; a hitro se je zopet zbral, uprl pogled v očetovo krsto in šel s trdnimi koraki, četudi vtripajočim srecem, mimo dragonca. Ta se je odkril in ostal tak, da sta odšla mimo stari in mladi Hvarton, nakar je z doktorjem jezdil naprej.

Pokopališče je bilo kos sveta, ki je bil last gospoda Hvartona in katerega je dal pred leti v ta namen ograditi s kamenitim zidom. Tja se je pomikal mali spreved.

"Katero različnih metod, razpolagati s pozemskimi ostanki človeka, smatrate za najprimernejšo, stotnik Lawton?" je vprašal ranocelnik, ko sta se bila ločila od pogrebcev. "V nekaterih krajih izpostavljajo mrliče, da jih raztrgajo zveri; v drugih jih prepuščajo zraku, da jih razdene; na nekaterih krajih jih izročajo območju ognja, na drugih naročijo matere zemlje... Sleherni narod ima svojo šego — a kateri dajejo prednost?"

"Meni ugajajo vse enako," se je glasil odgovor. "A za katero se navdušujete Vi?"

"Za poslednjo, katero vporablja tudi pri nas, kakaj vse druge izključujejo popolnoma vsako možnost sekeje, dočim se ravno pri tej isti lahko pokopje krsto v mirnem pokoju, človeške ostanke pa da na službo znanstvenim namenom... Oj stotnik Lawton, jaz se morem radovati razmeroma le malo takih prilik, kakor sem upal nanje pri svojem vstopu v armado!"

"Koliko teh 'radostij' uživate tako-le na leto?" je vprašal stotnik in obrnil oči strani od pokopališča, kamor je doslej pogledaval venomer.

"Častno besedo, največ kakšen tucat! Najboljšo žetev imam še, kadar je naš voj detahiran — kajti kadar smo pri glavni armadi, tedaj je tam toliko fantalinov, ki hočejo tudi najti svoj račun, da pridem redkokdaj do kakšnega dobrega objekta. Ta mlada zalega je tako požrešna kakor trop jastrebov."

"Tucati!" je strmel ponavljal dragonce. "Aj, saj s toliko Vas moram zalagati jaz sam!"

"Oj Jaki!" je prišel zdravnik, poprijemajoč stvar kolikor mogoče rahlo. "Z Vašimi pacienti morem redkokdaj še začeti kaj, tako strašansko jih razmrevarjate. Verjui me, stotnik: to je čisto napačen zistem. Uničite vrelec življenja po nepotrebnosti in razkosate pri tem telo tako, da je še za to edino, za kar se dá porabiti mrtvo truplo, nerabno."

"Dragonce je molčal, ker je smatral to za edino možnost, da ohrani mir. Ranocelnik pa je nadaljeval, zadušivši vzdih:

"Nocoj to noč bi lahko prav na lepem prišel do trupla tam s pokopališča... Alko bi le utegnil porabiti to priliko! To mora biti oče tiste ženske, ki je prišla davi na Kobiljek."

Stotnik se je smehljaj.

"Ne, ljubi Pipee," je dejal. "Ta oseba je bila samo njegova služkinja. In tisti Harvey, čigar ime je prišlo tolikokrat iz njenih ust, je glasoviti krošnjar in vohun."

"Kaj? Tisti, ki Vas je vrigel iz sedla?"

"Mene ni še nikdar noben človek vrigel iz sedla, preljudi moj dr. Pipee," je rekel stotnik resnobno. "Pa sem, ker se mi je spoteknil konj — oba sva istočasno poljubila zemljo."

"Vroč objem — po sledovih sklepati, ki jih je zapustil na Vašem telesu! Bridko je škoda, da ne morete najti kraja, kjer se skriva ta ničvrednež."

"Sledil je krsti svojega očeta."

"In Vi ste ga pustili mimo sebe?" je vzkliknil ranocelnik in ustavil konja. "Hitro nazaj — da ga primeva! Jutri ga obesite in poputrnjem ga lahko seciram..."

"Potrpljenje, potrpljenje, ljubi Pipee! Ali hočete aretirati človeka, kadar spremlja svojega mrtvega očeta k večnemu počitku? — Prepustite ga meni in garantiram Vam: zgodi naj se mu pravica!"

Doktor Pipee je godrnjal, a se moral udati. Tako sta jezdila k svojim četam med različnimi pogovori, ki so bili bolj zanimivi za ranocelnika nego za stotnika, ker so se sukali večinoma okoli človeka in njegove konstitucije.

Harvey je bil pri pogrebu miren in srčen, kakor se to spodobi za moškega, dočim so nežna čutila dobivala izraza pri Katrin. So gotovi ljudje, katerih občutki so taki, da ne morejo jokati drugače nego v družbi, in stara devica je spadala v to vrsto ljudi.

Ko se je ozirala nekaj časa po malem spremstvu zadaj, je pal njen pogled na obraze nekaterih žensk, ki so strmele vanjo v slovesnem pričakovanju in potem kakor na dano znamenje z njo vred udarile v jok.

Stara gospodinja je jokala poštene solze in navzoči niso mogli, da ne bi se bili čudili, kako nežno, čuteče sree nosi ta tako razvpita Katra v svojih prsih...

Tudi krošnjarjeve mišice so drgetale, in ko je padla prva gruda na očetovo krsto, s tistim zamolknim, votlim glasom, ki govori tako živo o minljivosti človekovi, se je tresla cela njegova postava. Sklonil se je kakor skrivljen od bolečine in na njegovih potezah je ležal izraz presunljive bolesti — zadušil in premagal jo je.

Grob je bil kmalu zasut. Kamen na vsakem koncu je označal njegovo lego, in ko je bilo žalostno opravilo končano, se je razkropila peščica pogrebcev na vse strani.

Krošnjar in Katra sta se vrnila domov, njima pa je sledil mož, znan po celi okolici kakor "špekulant". S težkim srecem ga je Katra videla vstopiti, ker je slutila, da ne prinaša zanj nič dobrega. Harvey pa mu je vljudno ponudil stol in je bil očitno že pripravljen na ta obisk.

Ko se je tujec usedel, je šel krošnjar ven na prag in se previdno ozrl na vse strani, dali je zrak čist, nakar se je povrnil in prišel z obiskovalcem naslednji pogovor.

"Solnce je ravnokar zašlo za gorami. Čas priganja, tukaj je kupna pogodba, vse je urejeno kakor predpisuje postava."

Oni je vzel listino in študiral njeno vsebino s ravnodušnostjo, ki je izvirala deloma njegovi nameri, deloma nesrečni okolnosti, da je bila njegova vzgoja nekoliko zanemarjena.

Čas, ko je ta trudoma prebiral listino, je porabil krošnjar, da je pospravil skupaj razne stvari, ki jih je nameraval vzeti seboj.

Katra se je bila informirala pri njem že popreje, dali je zapustil stari kako oporoko. Zato je gledala zdaj s precejšnjo ravnodušnostjo, kako je izginila tudi bližja v njegovi culi. Ko pa je šest zrebrnih žlic šlo isto pot, je pretrgala molk.

"Potrebujete pač te žlice, če se oženite?"

"In bom se oženil nikoli."

"No, če že ne mislite storiti tega, zagovorite se Vam vsaj ni treba... Človek ne vé nikoli, kaj pride. A prav res, rada bi vedela, po kaj potrebuje samecat človek toliko srebrnih žlic. Mislija bi, da je vsakega moškega, ki je tako premožen, dolžnost, da redi ženo in otroke."

V času, ko je izražala Katra taka čutila, je obstajalo premoženje ženske njene vrste iz krave, postelje, malo perila, narejenega z lastnimi rokami, in, koder je bila boginja sreče posebno dobrotljiva, iz pol tucata srebrnih žlic. — Vse to ravnokar naštetu balo je bila stara devica v teku let z lastno pridnostjo spravila sku-

paj; samo srebrnih žlic ji je še manjkalo. Lahko si je misliti torej, s kako nezadovoljnostjo je videla izginiti te žlice, na katere je bila tako dolgo računila, v krošnjarjevi culi.

Harvey pa se ni oziral nič na njena mnenja in čutila in je bal dalje svojo culo.

"Jaz nisem gledel te pogodbe povsem miren," je izpregovoril kupee, ko je bil končno s težavo razbral vsebino listine.

"Kako?"

"Bajim se, da se postava kaj ne obregne vanjo. Znano mi je, da odideta jutri zarana odtod dva sosed, da predlagata to kočo v konfiskacijo, in ako bi Vam dal zdaj 40 funtov, pa moral potem izgubiti vse, bi bil to hud udarec za-me."

"Ta trenutek je hiša moja. Dajte mi 200 dolarjev, in Vaša je. Vi ste dobro napisani in Vam ne storé nič zalega."

V krošnjarjevem glasu je ležala čudna trpkost, ko je govoril zadnje besede.

"Recite sto, in kupčija je sklenjena," je odvrnil mož.

"Sto?" je ponavljal krošnjar z začudenjem. "Saj sva bila vendar gledé cene že edina!"

"Človek ni gledé ničesar edin, dokler denar ni izplačan."

"Obljubili ste mi 200 dolarjev in imate kupno pogodbo v roki."

"Da, in tu jo hočem obdržati, če ste pametni. Dajti, reciva sto in petdeset. Tu... tu imam ravno toliko."

Krošnjar je gledal skoz okno in videl s strahom, kako je narasčala tema. Vedel je, kako nevarnost preti njegovemu življenju, ako ne gre, predno se je popolnoma naredila noč, in vendar se ni mogel udati v misel, da bi ga oni na tak način ukanili.

"No," je dejal kupovalec in vstal. "Saj je mogoče, da dobite do jutri še kakšnega drugega človeka za to kupčijo — če pa ne, potem bo imela hiša za Vas malo vrednosti več..."

Krošnjar je šinil pokonec in rekel:

"Vzamem 150 dolarjev!"

Ko je prejel denar, pa se je obrnil h Katrin, položil del vsote v njeno roko in nadaljeval:

"Da bi mi bilo mogoče, izplačati Vas na drug način, tedaj bi bil rajši izgubil vse, nego pa skleniti tako sramotno kupčijo!"

"Lahko še zmeraj vse izgubite," je mrmral tujec s porogljivim smehom, ko je vstal in zapustil hišo.

"Da," je rekla Katra, katere pogled mu je sledil, "on pozna Vaše slabe strani, Harvey, in je mojega mnenja, da potrebujete zdaj, ko se je preselil stari gospod v večnost, pametnega, skrbnega človeka, ki mu bo kaj na srcu Vaš blagor."

Krošnjar se za njeno pozornost ni zmenil, ona pa je bila preživela toliko let z gotovim namenom in ciljem, s tako ukoreninjenim upom v njegovi hiši, da ji je misel na ločitev segala zdaj bolj do srca, nego bi bila sama smatrala za mogoče.

"Ali imate še kakšen dom, kamor morete iti?" je vprašala rahlo.

"Božja previdnost bo skrbela za-me in mi dala dom."

"Da; a kdo vé, ako bo po Vašem okusu!"

"Kdor je reven, ne sme biti izbirčen."

"O Bog vé, da sem vse drugo nego izbirčen!" je brž vzkliknila stara devica. "A rada imam, da je vse čedno okoli mene in vsaka stvar na svojem mestu. In vendar bi se znala odločiti, da zapustim ta kraj. Ne morem reči, da mi ljudje v tem kraju bogve kako ugajajo..."

"Dolina ta je prijetna," je odvrnil krošnjar. "In ljudje taki kakor je ves človeški rod. A meni je to vseeno... meni so vsi kraji enaki in vsi obrazi tuji."

Pri teh besedah se je usedel na zaboj in otrplo, z izrazom najgloblje nesreče, strmel pred-se.

"Zakaj vendar to?" je rekla Katra in primaknila stol bliže h krošnjarju. "Harvey, mene vendar poznate, moj obraz Vam vendar ne more biti tuj?"

Breza je počasi uprl pogled v njene poteze, v katerih je ležalo zdaj več čustva in manje sebičnosti nego jo je bil vajen gledati sicer. In vzel je mehko njeno roko in razvedrilo se mu je nekoliko mračno obličje, ko je dejal:

"Da, dobra duša. Vi mi niste tuji, Vi vsaj ste nekoliko pravični z menoj... Morda, kadar me

bodo drugi psovali in klevetali, morda Vas požene tedaj srce, da izrečete par besed za-me..."

"To hočem, to hočem!" je vneto zatrjevala Katra. "Hočem Vas braniti, Harvey; rada bi ga poznala, ki bi se predznil, Vas klevetati nasproti meni! Resnico govorite, jaz sem napram Vam pravična in nepristranska, čeprav ljubite kralja — večkrat sem slišala, da je sam na sebi čisto dobrotljiv gospod, a v stari deželi ni nobene vere, zakaj ves svet govori, da so duhovniki tam strašansko slabi."

Krošnjar je stopal v očitni srčni bolesti po sobi gor in dol, nekak zmeden pogled je ležal v njegovih očeh, kakor ga ni bila videla Katra še nikdar, in v njegovi hoji in vsej njegovi osebi je bilo nekaj, kar je napolnjevalo staro gospodinjso s spoštljivim strahom.

"Dokler je moj oče še živ, je še petal Harvey, nezmožen, da bi zatrl svoja čustva, 'je živ človek, ki je bral v mojem srcu... Oj, kaka tolažba je bila za-me, ko sem, povrnivši se s svojih skrivnih, nevarnih potov, po prestani krivici, po vsem tem klevetanju in žaljenju, ki sem ga pretrpel, — prejel njegovo pohvalo, njegov blagoslov. A on je šel,' je nadaljeval in se bolestno zagledal v kot, kjer je po navadi počival njegov oče, 'in zdaj ga ni več človeka, ki bi mi bil pravičen...'"

"Ali Harvey, Harvey!"

"Toda oseba je, ki me mora spoznati, predno umrjem. O, grozno je — umreti in zapustiti takšno ime!"

"Ne govorite o smrti," je rekla Katra, plašno se ozirajoč, in podrezala ogenj, da bi bilo svetleje po sobi.

Krošnjarjevo razburjenje je izginilo. Ni mogla dolgo pri tem čudnem človeku strast nadvladovati razuma, in ko je zapazil, da je noč že zavila okolico v svoje sence, je hitro vrigel culo na ramo, mehko prijel Katrino roko v slovo in rekel:

"Težko mi je se ločiti od Vas, draga Katra; a prišla je ura in jaz moram iti. Kar se ostaja tu v hiši, je Vaše; meni bi ne moglo koristiti nič. Vam pa morda napravi kako veselje... Ostanite zdrava — vidiva se zopet!"

"V peklu!" je zaklical tu nenekrat glas, ki je vrigel krošnjarja nazaj na zaboj, s katerega se je bil pravkar vzdignil.

"Aj, kakšna cula, gospod Breza, in kako dobro povezana!"

"Ali se niste storili dovolj hudobije?" je zakričal krošnjar, ki je bil zopet našel svojo odločnost, in energično skočil pokonec. "Ali ni bilo zadosti, da ste zagrenili poslednje trenutke umirajočega, da ste me oropali — kaj hočete še več?"

"Vašo kri!" je rekel ropar z mrzlo zlobo.

"Hočete torej kakor nekdanj Judež za denar prodati človeško življenje?"

"Da, da, in cena je prav lepa... Petdeset ginéj, približno teža Vašega lastnega suhega trupla."

"Tukaj je 15 ginéj," je hitro rekla Katra. "Te omare in te postelje so moje. Če pa pustite Harveya, da pobegne, potem naj bo vse Vaše."

Ropar je poželjivo gledal denar.

"Da? Tu imate!"

"Stojte!" je vzkliknil Harvey. "Ne verujte temu lopovu!"

"S svoje vero ona lahko naredi, kar hoče," je dejal ropar porogljivo, "denar pa imam že dobro shranjen. Kar se tiče Vas, gospod Breza, hočemo trpeti Vašo predrznost z ozirom na tistih 50 ginéj, ki jih dobimo za Vaša vešala."

"Pojdimo," je dejal krošnjar ponosno. "Peljite me k majorju Dunwoodu, on me vsaj ne bo psoval."

"Vem kaj boljšega nego v taki sramotni družbi hoditi tako dolgo pot," je odvrnil ropar. "Četa stotnika Lawtona je veliko bliže in na njegovo potrdilo dobim nagrado ravno tako hitro kakor na majorjevo. No, gospod Breza, kako Vam je všeč, da večerjate nocoj s stotnikom Lawtonom?"

"Dajte mi moj denar ali Harveyu prostost!" je viknila starica.

"Teh par cekinov je preneznatna odkupnina, draga žena: kaj več, jemu, če je tu v postelji še kaj denarja..."

Pri tem je sunil bajonet v pernico, jo razparal in stresel njeno vsebino s hudobnim krohoto po sobi.

Dalje prihodnjič.

10.548

to je bila številka bolnika, kateri je bil zadnji v letu 1909 še sprejet v zdravljenje slavnega in znamenitega **Dr. J. E. THOMPSON-A**, glavnega zdravnika in ravnatelja Slovenskega Zdravišča v New Yorku. Ta ogromni broj v zdravljenje sprejetih in tudi po kratkem času popolnoma ozdravljenih bolnikov, nam zopet spričuje da je Dr. J. E. THOMPSONA izkušnost in zmožnost v zdravljenju vseh bolezni

Najbolša Garancija

za vsakega, kateri potrebuje uspešno in hitro zdravniško pomoč, ter želi v kratkem svoje izgubljeno zdravje nazaj zadobiti.

ROJAKI IN ROJAKINJE: Ne zgubite nade, ako Vas drugi zdravniki niso mogli ali Vas ne morejo ozdraviti: — zato torej če se počutite slabi in nemočni ter bolehate na še tako teški in nevarni bolezni, kakor:

reumatizmu,
kašlju,
naduhi,
prehlajenju,
sušici,
na pljučah,
na jetrah,
na ledicah,
na srcu,
na živcih,
na dušniku,
na vodenici,

DR. J. E. THOMPSON.

na želodcu,
na zlati žili,
na trakulji,
slabosti prebavnih organov,
slabokrvnosti na očeh,
v ušesih,
na lišaju,
na srbečini, na prhutah,
na mazulih,

Kakor tudi tajnih moških in ženskih spolnih bolezni:

triperju, čankerju, sifilisu, izcurjenju moškega soka, nezmožnosti v spolnem občenu; — nadalje na belem toku, nerednem mesečnem čiščenju, na vnetju maternice, neplodovitosti, — tedaj se zaupanjem obrnite za pomoč na slavnega in po vsem svetu radi njegove izkušnosti v zdravljenju dobro poznatega Dr. J. E. THOMPSONA ker ni je ni jedne

AKUTNE IN KRONIČNE BOLEZNI

katera bi ne bila njemu dobro in natanko spoznata in katere bi se on ne upal v kratkem popolnoma ozdraviti.

Zdravljenje vsih spolnih bolezni ostane strogo tajno.

PAZITE DOBRO KOMU poverite bolezen v zdravljenje. Vaša lastna korist je da ne odlašajte temuž takoj v materinem jeziku pišite za svet in zdravniško pomoč na SLOVENSKO ZDRAVIŠČE kateremu na čelu stoji slavn zdravnik:

DR. J. E. THOMPSON

342 W. 27th St.

New York, N. Y.

"Tolovaj!" je vzkliknila gospodinja, ki ni mislila na lastno varnost, kadar se je šlo za njeno lastnino. "Ako je še kaka postava v deželi, dati mi mora zadostneje!"

"Postava močnejšega mora zadostovati zazdaj in moj bajonet je tudi daljši od Vašega jezika; zato je boljše, da se ne spuščate v boj, utegnili bi imeti smolo."

V senci vrat je stala oseba, kakor bi se bala, da bi jo videli v družbi roparjev. Ali svit ognja je pokazal krošnjarju poteze onega, ki je bil kupil njegovo malo posestvo. Od časa do časa je popestval ta človek nekaj temu in onemu roparju, iz česar je sklepal krošnjar, da ga je on izročil sovražnikom.

A zdaj je bilo prepozno za premišljevanje in s trdnimi koraki je sledil tolpi iz hiše, kakor bi šel zmagoslavju naproti in ne vešalam.

Na poti čez dvorišče se je spoteknil poglavar tolpe nad nekim štorom in se na lahko rnil. Strahovito preklinjaje se je pobral zopet.

"Strela naj raznese ta štor in vse, kar je okoli njega!" je vpil. "Čujte, tema je kakor v rogu in ne morem najti pota. Dajte, zapalite tisto-le šupo, da dobimo malo luči!"

"Stojte!" je rjovel špekulant. "Žažgete še hišo."

"Pa bomo videli toliko bolje," se je glasil odgovor in že je šupa gorela.

V malo trenutkih je bila vsa hiša v plamenu, ropar pa je dejal mirno:

"Idite, hočemo kreniti v gore, dokler imamo še luč."

"Lopov!" je kričal za njim besneči kupee. "Ali je to Vaše prijateljstvo, to moje plačilo za to, da sem Vam izdal krošnjarja?"

"Če nas mislite psovati, potem bi bilo pametno, da stopite v senco, da ne bomo imeli cilja tako razločno pred seboj!" mu je zaklical ropar. V bližnjem trenutku je že ustrelil, zgrešil pa špekulanta in tudi ubogo Katro, v nemem obupu strmečo v požar.

A oba sta se spustila zdaj naglo v beg, in naslednjega jutra od krošnjarjeve hiše ni ostalo drugega nego velikanski kamin, ki smo ga bili omenili že.

Dalje prihodnjič.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.

cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimske in spomladne obuče.

The Gutsch Brewing Co.

Pivovari vložnega piva in znanega
KOTBUSSE WEISS PIVA
Sheboygan, Wisc.
Telefon 90.

Pijte naše pivo!

The Konrad Schreier Co.**MALTSTERS**

Najboljši "MALT"

Sheboygan Wisc.

Slovensko Narodno Samostojno Društvo

V RAVENSDALE, WASH.

USTANOVLJENO

25. aprila 1908 in inkorporirano dne 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOSIP KOŽUH, Taylor, Wash.

Tajnik: CIRIL ERMENC, Box 9, Ravensdale, Wash.

Blagajnik: Mike Dernovšek, Ravensdale, Wash.

Društvena seja vsako zadno nedeljo v mesecu, ob 9. uri dopoldne v Georgetown pri Frank Markus v prvem nadstropju

Slovenska Svobodomisel Podp. Zveza

USTANOV.

1908

INKORPORINANA

1909

Chicago,
Illinois.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago.
MATH GAISHEK, podpredsednik, Box 227 Nokomis, Ill.
JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave., Chicago, Ill.
M. V. KONDA, zapisnikar; 1518 W. 20th St., Chicago, Ill.
IVAN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

JOSIP BENKO, (predsednik), 11222 Fulton Ave., Pullman, Ill.
JOS. WERSČAJ Box 271, Grand Works, Ill.
LOUIS SKUBIC, 2727 So. 42nd Ct., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

JAKOB ZAJC, (predsednik), Box 44, Winterquarters, Utah.
ANTON DULLER, 2012 W. 25th St., Chicago, Ill.
JOS. MATKO, Box 481, Claridge, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

A. H. SKUBIC, 2014 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, 11316 Fulton Ave., Pullman, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. B. J. DVORSKY, 1800 Fisk St., Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Ivanšek, 1517 S. 43rd Ave. Chicago, Ill. Denarne pošiljave pa na Ivan Kalan, 341 — 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "GLAS SVOBODE".

Seja vsako zadnjo sredo v mesecu.

MRZLE NOGE.

Škodljiv vpliv mrzlih nog na zdravstveno stanje celega telesa je zelo velik, ker s tem se vsa toplota celokupnega krvotočja primeroma zniža. Vešček Winteritz je to jasno dokazal s svojim eksperimentom na popolnoma zdravem človeku. Ko je isti vtaknil noge v mrzlo vodo, dal mu je vešček toplomer v rno in v teku desetih minut je palo živo srebro skoro za eno stopinjo. Dr. Emmert je pomazal uho kunca (domačega zajca) s krotomom (neke vrste olje, ki povzroči vnetje). Ker je pa kunec stal v mrzli vodi, se je vnetje notranjše in ušesa preprečilo in to radi tega, ker so se krvne posodice v nogah tako ohladile, da se je toplota vsega telesa znatno znižala.

Zato se ne smemo čuditi ko zdravniki trde, da mrzle noge čisto povzročijo razne katarate, kosti-bol ali revmatizem in druge kronične prehlade, da celo boleznijo v hrbtenjači. Človek mora vedno paziti, da ne ozebe v noge in če le mogoče takoj odstraniti mokre nogavice. Pa tudi pretesna in raztrgana obuća je dostikrat vzrok, da noge ozebejo. Mrzle noge je treba pred vsem ogreti. Kako se to zgodi?

Pred vsem je treba najprej odstraniti mokre nogavice in jih nadomestiti s suhimi, seveda to se najprej zgodi, če je človek doma. Kdor veliko trpi na mrzlih nogah, bi moral imeti vedno pripravljen vsaj en par suhih, gorkih nogavic, da se vsakokrat, ko pride domov ali pa gre iz doma preobuje. To je posebno priporočljivo v zimskem času, ker mokrota ali vlažnost dalj časa nese-čih nogavic povzroči mrz in prehlajenje. Uradniki in tovarniški delavci, ki trpe na mrzlih nogah, store prav, ako si par suhih nogavic vzamejo seboj na delo in se preobujejo po zavžitju "lun-ča".

Najkoristnejše in najuspešnejše sredstvo za odpravo mrzlih nog je gorka kopel nog. Poleg posode z vročo vodo je potrebno imeti še eno posodo z normalno mrzlo vodo. Začetna temperatura naj bo primeroma prijetna, in ko se noge privadijo priliva se polagoma bolj vroča voda, tako da je kopel prav vroča, ker za uspešen izid je to neobhodno potrebno. Noge se drže v tej vroči vodi pet minut, nato se nagloa pomojijo v mrzlo vodo in zopet nazaj v gorko. To pomakanje naj se ponovi štiri do petkrat kar najhitreje mogoče. To zadostuje!

Omenimo naj še, da tako kopel se naj vzame zvečer predno se gre spat.

Premikanje daje gorkoto in ako hočemo dele telesa ogreti jih moramo ali premikati ali pa ribati oziroma drgniti. S tem da se premikamo ali drgnemo povzročimo, da se krv živahneje premika po žilah, kar daje otrplim udom gorkoto. Šiviljam, krojačem in onim, ki sede opravljajo svoje delo je svetovati, da noge večkrat premaknejo in če mogoče večkrat stopijo na prste in potem na peto. Ta vaja povzroči, da kri začne z novo energijo krožiti.

Kedor ima mrzle noge po noči, ta naj, predno se vleže k počitku, segreje v peči navadno opeko in jo petnajst minut predno se vleže vtakne v znožje postelje. Ko se vleže naj položi noge na gorko opeko. To je zelo priporočljivo, ker opeka posrka iz nog vso vlažnost in napravi, da so noge in tudi spalna soba suhe.

Pred nekoliko časa bil je neki delavec aretiran tu v Chicagu radi pohajkovanja. Sodnik ga vpraša, "šum se živš." Denarja nimam, ako je to za kar me vprašate," bil je odgovor. "Ste li oženjen?" ga zopet vpraša sodnik. "Ne, nisem." "Torej," rekel je sodnik, "vas obsodim na trideset dni v prisilno delavnico, ker ne vidim, zakaj ne delate v taki prosperitetni deželi kot je naša, in zakaj nimate denarja, ko vendar nimate nikogar za vzdrževati, razven samega sebe, ako bi bili podjeten." "Tega jaz nisem rekel, da nimam nikogar za vzdrževati," odgovoril je toženec. "Saj ste vendar rekli da nimate nikogar, in da niste oženjen, razven sebe, torej tudi nimate nikogar za vzdrževati." "Dobro je to," odgovoril toženec. "Vzdržujem pa razven sebe tudi vas in še druge take krvose."

TONIKA.

V. S. Skubic.

Predmo kaj rečeš, pomisli, če ni dobro in za javnost, moč!

Milwaukee je vrglo bombo, katero se je slišalo po celim svetu.

V Londonu je leta 1909 policija zaprla 3492 otrok pod 16 letom. Zakaj?

Nemški socialisti imajo sedaj 47 socialistov v Reichstagu. Koliko jih imamo tu v Ameriki?

Zadnjih 17 let je bilo 22,840 premogarjev ubitih, od kojih pride polovica na zadnjih šest let.

Blizu 1 milijon sodov pive je bilo prodanih več v mesecu marcu t. l. kot pa v marcu l. 1909. Napredujemo!

Poroča se, da socialistično časopisje na Finskem napreduje, med tem ko kapitalistično nazaduje. Štiri kapitalistični listi so prenehali izhajati, mnogim pa slaba prede.

"Če bi Krist prišel v Ameriko, bi prav gotovo pristopil v tesar-sko unijo," pravi predsednik tesar-ske unije, O. Miller. Koliko duhovnov, njegovih naslednikov pripada kaki uniji?

Japonska vlada je v Novem Čvangu, v Mančuriji zgradila tovarno za svačice, v kateri bodo imeli Japonci najboljša mesta, med tem ko bo 250 kitajskih otrok zaslužilo po 3c. (tri cente) na dan.

V neki tukajšnji katoliški cerkvi so farani enkrat na teden ob večerih igrali karte v korist cerkve. Kako začudenje pa je bilo, ko se je zvedelo, da je g. župnik za dotične prispevke kupil lepo pohištvo za farovž. Od tistega časa sem nekateri niso več igrali v prid cerkve, niti za farovž.

PRESLANE JEDI IN VODENA BOLEZEN.

Vsak dan nam nudi dokaze, da je pretirana uporaba kuhinjske soli škodljiva in nevarna. Četudi se v naši vsakodnevni hrani soli ne da zabraniti, ker testena in mesena jedila rabijo dosti soli, se mora vendar priznati da mnogi ljudje svoje jedi preveč solijo, celo one, ki so tudi brez soli okusne in užitne. Zaradi tega je kri teh ljudi čisto preplavljena s soljo. Kuhinjska sol zahteva mnogo vode, ki jo, krožeč po telesu, jemlje deloma iz krvi, deloma iz staničja v človeškem telesu; na ta način pa trpe tudi staničje ledvičnih kanalov ali takozvani ledvični epiteli.

Ljudje, ki jako solijo svoje jedi, lahko obolio na ledviceh in zanimivo je omeniti da kuhinjska sol ne more odpraviti dela vsesane vode iz organizma po ledviceh, ampak jo spravi skož kožo in jo tam odlaga. Radi tega je kuhinjska sol formalna povzročiteljica vodene bolezni. V novi dobi je tudi dokazano, da izločujejo na ledviceh oboleli ljudje zelo malo soli, ker zastaja v krvi in staničju. Posledica tega zastoja soli v našem organizmu je velika žeja, ki jo opažamo pri onih bolnikih, kateri trpijo na sredu radi vodene bolezni. Ti so vsi tem bolj žejni, čim manj dobivajo vode za pijačo in čim več soli v jedi. S poskusi, izvedenimi na živalih, je dokazano, da morajo oni, ki trpijo radi vodene bolezni, opustiti uporabo soli, ali jo pa omejiti na najmanjšo mero. Zato je takim priporočati osobito jedi, ki so vkljub pomanjkanju slanosti dosti okusne, na primer mleko, jajca, riž, sadje in zelje. Nasprotno pa se morajo bolniki varovati slane mesa, krompirja, sočivja in kar je enakega. Ali ne samo o-nim, ki imajo vodno bolezen, ampak vsem, ki so podvrženi toku iz ušes, driski, krvotoku in enakim boleznim, škodi zelo velika raba soli. Omejimo torej porabo soli, ker bomo tako zmanjšali stik o-bolih mest z vodo, katere je po-tegnila iz krvi nepotrebno sol, da jo spravi iz organizma. Kolikor manj bomo solili, toliko bolj bo-mo preprečili bolesto izločevanje telesnih sokov iz kože, sluznic in ranjenih mest. — Tudi najbolj zdravi ljudje naj ne rabijo pre-več soli, če hočejo ohraniti zdrave ledvice, kajti kdor oboli na ledviceh — gorje njemu.

Neuropin Želodečni Grenčec

je znašel J. B. Scheuer, v nemškem Jas-suiku na Moravskem, Avstrija v začetku zadnjega stoletja in ga postavil na ameriški trg v leta 1900. Vsakdo priznava, da isti je najboljši želodečni grenčec v eksistenci! Ta grenčec je napravljen iz izbranih zelišč in korenin, vsebuje medicinske snovi in je gotovo, zanesljivo zdravilo proti kislini v želodcu, zaprtju, želodečnem krču in grizavi. Priporoča se ga za preganjanje plinov iz drobja. Samo en poskus pokaže dobre lastnosti tega grenčeca.

J. B. SCHEUER CO.,

IZDELOVALEC

158 W. Kinzie St., Chicago, Illinois

GARANTIRAMO DA
JE

SLOVANSKA KORONA

zdravilno grenka vinska TONIKA napravljena izgotovno le iz starega, čistega kalifornijskega vina.

Ista vsebuje najbolj pomagljive snovi za človeški sistem, deluje na črevesa in jetra, Vam da trdno spanje in Vam ponovi Vaš potrt sistem lepše kot katerikoli drugo zdravilo.

Naročila na debelo za te, ka-kor tudi za žganje, likerje in vina se lahko pošiljajo na

Mohor MLADIČ
GENERAL AGENT

158 W. Kinzie St.

Chicago, Ill.

IZ CLEVELANDA, O.

Dopis.

(Ne morem si kaj, da ne bi zopet kaj poročal iz našega Clevelanda in to ravno sedaj ko se tu vrši nekaj, kar je prav važno za slovenske svobodomislce in čitatelje nam priljubljenega lista "Glas Svobode".

Malo se bodete popraskali za ušesa, vendar, ne bo vam škodilo, ker vem, da se ne ozirate ne na levo ne na desno, čeprav kedro kiha. Povem vam, da list Glas Svobode je povsod v nevarnosti, to se pravi, da se rad skrije v kak tuji žep, toda reči moram, da jaz ga dobro hranim in to vselej zato, da ga včasih komu pod nos pomolim ter dokazem, da Glas Svobode resnico piše in jo zmirom dobro pogodi.

Tedadaj k stvari.

Da smo v Clevelandu bogati na duševnem produktu, je pribita resnica in to je menda po vseh slov. nasebinah v Ameriki dobro znano. Rečem bogati! Kaj? Bogati smo tudi na družtvih in ne samo v čem drugem. Res v Clevelandu je vsega dovolj in samo ova primanjkuje za mulce, pa pletenice bi včasih tudi zadostovale, da bi se semtertja, komu dale na nos.

Pred nekaj meseci je bila C. A. zelo bogata s zalogo "sanjskih" knjig in v istem času je naša nasebino obiskalo poslaništvo Matuzale in Malerika jih je gostoljubno povabila, da pregledajo stroje in se med potoma znebi kaj sanjskih knjig. Tako je tudi bilo. Nek mutast Clevelandčan je stvar od strani opazoval in se prav debelo smejal in nek hudomušnik je dejal: No 50 so jih prav gotovo prodali, če ne več.

Urednik C. A. g. Muha Pire (če se tako imenuje?) mi je povedal, da so vse sanjske bukve pošle in dostavil, da to so izvoljenci, ker se razumejo na dobro blago. Si-er pa kaj mene one knjige brigajo, rečem pa lahko to, da na kar se eden razume isto kupi, če hoče.

Rekel sem, da smo v Clevelandu bogati na duševnem produktu in to še sedaj trdim. Marsikomu so znani še oni strupeni boji za oslovsko senco, ki so povzročili toliko gorja med našimi rojaki v Clevelandu in sedaj pa, komaj smo odgnali ono črno vabo iz snezda, so zopet priletele druge tri, dobro vedo, da v Clevelandu je dosti volne.

Svoj čas bili so v Clevelandu možje, za katere se bi lahko reklo, da so možje v pravem pome-nu besede, a danes so veterjaki, ki so snedli svoje besede. No pa kaj si čemo? Vest jih peče, ali se pa boje Halleyevega kometa. Si-er pa pokora je ščasih dobra za onega, ki ima grehe oziroma dela grehe. In takemu človeku priporočamo tudi cerkev.

Takrat smo imeli tudi smolo, ravno tako mi, kakor tudi naši znaneci pri C. A. Posebna težava je pa bila z grehom in da se te sitnosti znebimo, sklenili smo pred

nekaj tedni, da se združeno povr-nemo nazaj v temo v leseno palačo sv. Vida, našega starega znanca.

V nedeljo 22. t. m. bomo spokorjeno marčali, gotovo z godbo nazaj, nazaj v temo, med potjo pa se bomo, bumf, bumf, trkali na prsa, moleč: Oh odpusti nam do-bri Vide, sedaj smo tukaj, mi spokorjeni grešniki.

Rev. Ponikvar bo veselo plesal; mošna se bo povečala in pehar praznil; zidal se bo farovž potem šola, kjer se bo otroke po staro-veško vzgajalo in hura, veselje in mir naši nasebini.

Dragi rojak, ali si v Ameriko

prišel zato, da boš lenuše podpi-

ral??

Zavedni Slovenec bodi zadovo-

ljen, da si se otrešel nadležne ko-

lekte, slovenski trgovci in obrtni-

ki pa stem, da mi Slovenci kupi-

jemo od vas in ne od tujsov, ni

pa nas treba voditi za nos in nam

priporočati ter nas nagovarjati,

da naj gremo tam, ko so svoj čas

kričali: PROČ OD TAM!

Slovenski rojaki, ali ste že po-

zabili na preteklost, ono gorje?

Čemu ne agitirate rajši med roja-

ki, da bi se gradilo NARODNO

POSLOPJE v obliki kaknega do-

ma? Čemu ne agitirate za sloven-

sko NARODNO ŠOLO in KON-

SUME, kar bi bilo nekaj korist-

nega za delavca in njegovo dru-

žino! Seveda vam se gre za jude-

žev groš in dobiček. Zadruga vam

škodijo, delavcu pa koristijo. Na-

rodni dom, kjer bi se shajal dela-

vec in njegova družina, bi zopet

škodil drugim, ki imajo dobiček

od tega da "rentajo" dvorane.

Toraj taki ste!! Mislite li, da brez

Rima res ni življenja?!

V stari domovini je vse kleri-

kalno, kar leze in hodi. Kedo nas

je pregnal iz domače grude za

kruhoh? Ali ne Rim?

Clevelandski rojaki, kateri i-

mate še kaj zavednosti ne dajte

se potegniti v temo nazadnja-

štva, pustite one ljudi, ki živijo

od vaših žuljev na cedilu in bodite

napredni, ne pa staroški ter ne

dajmo se pod jarem rimske agen-

ture!

Čitajte rajše list Glas Svobode,

ker on Vam prižiga luč svobode,

da bodete začeli misliti svobodno

in kot taki se bodete borili za

svobodo, bratstvo, enakoprav-

nost in ne za oslovsko senco.

Mlinarjev Jože.

Socialisti so mesto Milwaukee dobro pometli, tako da ne bo tam več grdega dela. I. jeh! Ko bi pometli tudi New York, Chicago, Philadelphia, Pittsburg in tem podobna mesta, ki imajo največ neshage.

Mogoče so pa za to socialisti v Milwaukee zmagali, ko imajo eno ime od drugih ameriških socialistov, več. Da, da, civilizacija je še v povoj.

"Delavci so sanjači, kakor i socialisti." So ja, toda kadar se prebude bojo odprli oči še drugim, kakor so to storili v Milwaukee.

Izdelujemo obleke po meri iz čisto volnenih, domačih in im-portiranih tkanin.
Prodajamo gotove obleke za delavnik in praznik.
Imamo veliko zalogo trdih in mehkih klobukov.

V zalogi imamo vedno bogat izbor obuče in čevljev močnih za delo in elegantnih za praznik. Popolna zaloga srajo spodnjega perila, kravati itd. daje našim c. odjemai-cem najokusnejšo zadovolnost. Največja zaloga vsakovrstnih hlač, finega izdelka in nizke cene.

Pridite, ogledajte si i kupite!

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA S OBLEKAMI

JURIJ MAMEK,

581 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Vsak slovenski delavec naj
čita "GLAS SVOBODE"

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Urađuje na svojim domu:
od 8.—10. ure predpoludne
od 1.—3. ure popoldne in
od 6.—3:30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.:
od 4.—5. popoldne.

Ob nedeljah samo od 8.—10.
ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskuje torej Slovana v svojo korist.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM
POHISTVOM

624-628 Blue Island Avenue, Chicago

TELEFON CANAL 955

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

CHICAGO ILL.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co.,
1518 W. 20th St. Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodnomiselní list za slovenski
narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIČKO:
Za celo leto.....\$2.00
za pol leta.....\$1.00
ZA EVROPO:
Za celo leto.....\$2.50
za pol leta.....\$1.25

Naslov za DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
1518 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznanijo poleg NOVEGA tudi
STARI naslov.

VERA IN OBRT.

Velikokrat se čuje, da vera in obrt imata popolnoma skupen interes, ter da so duhovni vseh veroizpovedanj hlapeci kapitalizma. Tega sicer ni treba posebej dokazati, saj kedor hodi nad v cerkve ima dovolj prilike, da se o tem prepriča, seveda ako ima kaj samostojnega mišljenja in če ni, kakor eni pravijo, versko zalupan.

Znano je tudi, da rimsko katoliška cerkev je najbogatejši zavod na svetu in da ima svoj interes skoro v vsakem večjem podjetju. Kjer je groš, tam ima cerkev svoj delež. To smo vsaj videli v članku "Trozveža", kateri je bil priobčen v prvi majevski številki. Vendar o interesih, v katerih imajo cerkve direktne zveze in dobičke ne bomo sedaj govorili, pač pa hočemo v teh vrsticah dokazati, da vera in obrt imata skupen interes, ter da se ena na drugo opirata, kedar se gre za to, da se delavca toliko bolj in lažje skubi.

John H. Converse, predsednik Baldwin Locomotive tvrdke, ki je pred par tedni umrl je bil zelo uspešen obrtnik, delodajalec, poleg tega pa tudi "pobožen kristjan". To oboje je fakt in se ne da zanikati. V krogih presbiterijanske cerkve je bil eden prvih in je imel večje število častnih in odgovornih mest v tej cerkvi. Ne samo to. Bil je tudi krščanski propagandist, da mu ga ni bilo para. Storil je, da so "evangelisti" narodnega ali svetovnega poklica in slave na njegove stroške sem hodili, da so valovje verske ekstazije zapodili med ljudstvo in ga v tej verski zmoti priklenjene držali. Bil je pa tudi zelo radodaren, kedar se je šlo za cerkvene namene in takrat se je šlo na tisočake. Nič manj vnet in spreten je bil za obrt. Baldwinova izdelovalnica lokomotiv je ena prvih takovih tovarn na svetu in Converse je bil njen začetnik in vodja. Milijoni, katere je zapustil dovolj pričajo, da je bil dober businessman.

Ko je Converse umrl, ga je vse poveljevalo. Časniki so mu pevali slavo in cerkveni dostojanstveniki hvalili njegovo dobrotljivost, nihče pa ni posegal tam, kamor bi moral. Vse je pozabilo na kak način je ta pobožni mož, prišel do milijonov, na kak brutalen način je bilo delavstvo izkoriščano v Baldwinovih tovarnah, katere je vodil ta pobožni mož. — Baldwin's Locomotive Works so poznane med delavstvom pod drugim imenom: "Mlin človeških glidov in kosti", v katerih se je na premeten način delavce izkoriščalo. Delavstva se ni izkoriščalo samo na ta način, da se mu je najslabše plačalo, temveč potem "gang-boss" in premium-sistema" se ga je sistematično prisililo, da je vse svoje moči zastonj in delal kot črv. Ko je Converse umrl, ni noben časopis, še manj pa duhovnik govoril o tem, koliko delavcev je bilo ubitih v teh izdelovalnicah, nikdo ni črnil o terorizmu, s katerim se je organizacija delavcev, mnoga in mnoga leta davilo in hotelo uničiti in nikdo ni povdarjal, da je ravno ta sistem rafiniranega izkoriščanja Converseovih delavcev iste privedel, da so pri zadnjem splošnem stavkanju šli na stavko.

Da ne bi kedo rekel, da je to samo slučaj, naj omenimo še enega kapitalista, namreč — Charles H. Schwaba, pri katerem se je že nešteto krat pokazalo, da business in vera se uspešno pomešata. Ta

Schwab je čuden svetnik. V Loretto, njegovem domačem kraju v zapadni Pennsylvaniji, je sezidal velikansko cerkev in ustanovil razna cerkvena podjetja in poslopja. Schwab je za katoliško cerkev to, kar je bil Converse za presbiterijansko, samo s tem razlokom, da je slednji vzel za krščansko živél, med tem ko je bil Schwab, tako nedosleden in nesramen, da ga ni spoštovani jekleni trust hotel imeti več za predsednika. Za Schwaba se mora reči, da je uspešen businessman, če prav je bil parkrat precej na špekulacijah zgubil in se ga lahko v tem položaju primerja Conversu. Seveda kar se tiče pa verčlih razmer pa moramo reči, da Schwab je še precej mlad mož in da ima dovolj časa pobožen postati — takrat ko je star in se bliža ura ločitve.

In sedaj pa pride poročilo iz narodnega urada za delo o stanju in Schwabovi tovarni v Betleheemu. To je res žalosten, toda resničen dokument, ki obsega samo suha dejstva. Dejstva pa vpjajo. Krščanski gospod Schwab zida cerkve, na drugi strani pa sili svoje katoliške delavce, največ Madžare, Polake in druge Slované, da delajo vsako nedeljo, celi dan, leto za letom po 12 ur na dan. Za te ni nobene cerkve in kateri hoče začeti delo v božjem imenu mora stati zgodaj in iti v cerkev, da se bogo za dvanajst ur priporoči. Delati mora delavnik in praznik za gospode, ki pridigujejo počitek sedmi dan. Poleg vsega tega pa dobi 12c na uro ali en dolar 44c za dvanajst urno, najtežje delo, kar si ga sploh človek more predstavljati. Za njegovim hrbtom stoje priganjaji, ki mislijo, da človek mora za katoliškega Schwaba za bore 12c na uro dati poslednjo kapljo krvi. \$1.44 na dan in s to svoto naj preživlja družino ter še nekaj prihrani za — cerkev!

Zakaj je oni veliki filantropist podaril slovenski cerkvi v South Chicago orglje? Morda zato, ker je slovenska cerkev? O ne, ne zato, pač pa zato, ker Slovenci in Hrvati, ki delajo v raznih njegovih jekelnah so voljni sužnji ter da taki še naprej ostanejo je treba, da se jih od strani cerkvene oblasti še nadalje neumné ohrani.

Da res, vera in business se eno z drugim izvrstno meša in lahko vselej in povsod vidimo, samo ako od prave strani celo zavedo nepristransko opazujemo. Tu imamo tri zglede. Klobučar Stetson je četrti. Ta svetohlince je celo sezidal kapelo v tovarni, kjer se je vernikom-delavcem pridigovalo o lepi zadovoljnosti, podložnosti, strahu in spoštovanju do svojega "gospoda". Mamilo se jih je z vsakovrstnimi dvomljivimi dobrotami in gledalo na to, da se ni unija vtihotapila v tovarno, ki bi napravila konec temu idiličnemu stanu. Toda ko nečeno pa se upro tudi neorganizirani in krščansko izvrženi mezdni sužnji in tedaj jim bo razode-to, na kak način so jih vere in industrije izkoriščale.

Vrana vrani oči ne izkoplje!

POMISLITE!

Koliko stane bojna ladija? "\$12,000,000," pravi ameriški patrijot, ki je ponosen na rast ameriškega bojnega brodogoja. In toliko tudi v resnici stane, ako računimo z dolarji. Seveda če pa človek hoče biti bolj natančen in računati strošek vzdržavanja take bojne ladije, tedaj stane taka bojna ladija okoli \$28,000,000 to je \$12,000,000 za gradnjo ladije in \$16,000,000 za vzdržavanje mostva in popravke za dobo 20 let. Po dvasetih letih, če ne prej pa gre taka bojna ladija v junk yard, kjer je toliko vredna, kako vrednost ima staro železje.

S temi 28 milijoni dolarjev pa se bi dalo marsikaj boljšega nakupiti. Kupili bi lahko 7000 farm, vsako po \$4000. S to svoto bi se dalo 14,000 mladeničem štiriletno izobrazbo v najboljših višjih šolah, storilo bi se lahko še kaj drugega. Ker pa smo mogoče zleteli previsoko pa recimo, da strošek za navadno bojno ladijo, tako kot se gradi v Združenih državah vsako drugo leto je \$12,000,000, ne včvetaj raznih križark, torpedolovk, uničevalk in družega pomožnega brodogoja.

Zadnje dve leti se je veliko agitiralo za zboljšanje cest in potov po deželi, ker ljudstvo se je hitreje naseljevalo kot pa je bilo

možno zidati ceste in tako še danes imamo slaba pota, da mora farmar še dandanašnji do glavin globoko riti, ako hoče peljati svoj pridelek na trg.

Denar potrošen za dobre ceste ne samo promotira inteligentnost in družabno-zvezo, ampak dvojno poplača strošek s tem, da so cene izdelkom nižje.

Za ceno ene bojne ladije bi se dalo zgraditi dobro, s kamenjem nabito cesto iz New Yorka do Chicago — tako ki bi se dala kosati z ono, katero so Rimljani zidali za časa vrhunca njihove slave. Morda te pa ceste ne zanimajo? No mogoče, pa te bolj veselje drevesa, parki. Cleveland, New York, Chicago, skoro cela dežela se je probudila in začela uvaževati koristni gozdov.

Drevesa so nekaj naravni kiné in pomagajo, da je klima enaka; gozdovi regulirajo dež in enakomerno naravno irigacijo, preprečijo pa tudi velikanske poplave. Poleg tega nam jamčijo za bodočo zalogo lesa — in ravno sedaj že Amerika, prej bogata na lesu, zre v bodočnost, ko bo istega primanjkovalo.

Gozdna rezerva je ravno sedaj planirana v White pogorju, za kar se je odmenilo 250,000 akrov zemljišča. Požar je uničil ta gozd pred leti in zemlja je nerodovitna. Za ceno ene bojne ladije se bi dalo to zemljišče kupiti in zasediti.

Ali te mogoče zanimajo vodovja in vodne proge? Naši kanali so napolnjeni s blatom in naše reke, po katerih plovejo parniki bi morale biti globokeje in sčiščene. Ljudstvo je začelo spoznavati, da vodne proge so ravno tako važne kot železnice in posebno še pri tem, ko iste drže ceno železniškega prevozu pri tleh. Vodne poti so ravno tako važne kot dobre ceste po deželi, ker tudi te pomagajo trgovini.

Za ceno dveh takih bojnih ladij in \$1,000,000 zraven, bi se dalo skopati prekop od Mississippi reke iz St. Paula do ustja reke Missouri.

Tudi irigacija (umetna moča suhih zemljišč) je nekaj vredna. V Salt River Valley, A. T. je puščava, ki meri 240,000 akrov, ki se bi dala s irigacijo spremeniti v rodovitno zemljo na kateri bi lahko živele 8000 rodbin in koje vrednosti bi prišla na \$24,000,000 in to vse bi se dalo storiti za \$9,000,000 to je eno četrtino manj kot pa stane ena bojna ladija.

Ali si ponosen na veliko zbirniško knjižnico v Washingtonu, ki je najfinejša poslopje na svetu? Ta knjižnica stane samo polovico tega kar bi stala ena bojna ladija in za vzdrževanje iste stane veliko manj kot pa mostvo na ladiji.

V Clevelandu, spoznavajo koristi šole za rokodelstvo. Če bi se mestu Cleveland dalo ceno ene bojne ladije, bi lahko zidalo petdeset takovih šol, ki bi bile opremljene z vsemi potrebščinami. Ravno v istem mestu so sezidali velikansko Y. M. C. A. poslopje, ki je stalo pol milijona dolarjev. S ceno ene bojne ladije bi se v 24 mestih lahko zgradila taka poslopja.

In vkljub vsemu temu vlada zida vedno več in več bojnih ladij v strastni kompeticiji s Angleško, Nemško, Japonsko in Rusijo. Ta zbesnelost je igra, kjer nihče ne dobi, vsakteri pa zgubi.

Oborožen mir stane dandanes toliko kot vojska. Preračunjeno je, da povečan strošek naše armade in mornarice za zadnjih osem let — nikakor ne skupni strošek, ampak strošek nad stroškom zadnjih osem let pred Špansko vojsko — znaša \$1,072,000,000. Ali zapopadete to? — \$1,072,000,000 več denarja zapravljenega na "oboroženem" miru, kot smo ga zapravili predno nam je vojska s Španijo zmešala možgane? Če bomo tako zapravljali bode nas armada in mornarica prej ko bo dvajset let stala več kot panamski prekop — toliko svoto, da bi lahko poplačali sedaj obstoječi narodni dolg.

OPOMIN

na vse one rojake, ki imajo še v svoji oskrbi knjigo "OPATOV PRAPORSČAK" za razprodajo se vljudno prosim, da iste kar jih še kedo ima nemudoma dpošle upravnistvu Glas Svobode ter da ob enem poravna tudi tozadevni račun.

Upravnistvo Glas Svobode Co.
1518 W. 20. St. Chicago, Ill.

KAKO SMO NEUMNI!

Zadnji teden je nekdo pisal dopis iz St. Louis, Mo. v Glas. Nar., povdarjajoč kako koristen in potreben je štrajk proti kapitalizmu, da si priborimo boljše bodočnost. itd.

Neumnost! Če bi bilo po mojem, ne bilo bi nikdar več nobene štrajka, ker ko bi delavci le polovico manj delali kakor sedaj, bi kapitalist sam od sebe rad plačal več od tone premoga kot bi delavci zahtevali. Vesel bi bil, da bi mu delavci toliko na dan spravili kolikor ga potrebuje in zato bi tudi plačal.

Delavce je preveč voljan za delo in to je grda napaka.

V državi Arkansas smo dobili po 62c od tona od te svote pa moramo družbi plačati za smodnik, olje in take stvari, tako da pride pri vsaki toni do 15c stroška in delavce, če hoče napraviti dober zaslužek mora nakopati povprečno 7 ton na dan. In če pomislimo \$3.50 tudi ni bog ve kaj pri taki draginji.

Ker smo pa tako voljni delavci, si misli kapitalist: No če jim še tu priščišipnem nekaj, pa bodo še bolj delali. In tako je!

Ako bi pa delavci, premogarji po vsi Ameriki bili enakih misli, kakor so moje, bilo bi vse drugače.

Kedar bo štrajk končan in bodo premogarji šli na delo, naj vsak nakoplje par kar premoga in hajd domu. To naj se bi ponavljalo dan za dnevom. Seveda par mesecev bi nam šla trda pri zaslužku, pa tudi kapitalistu se ne bi predobro godilo. Čez čas bi kapitalist uvidel, da se ne udamo, da se delavstvo zaveda svojih pravic, da se nočemo več preganjati pri delu, pa nam bo sam rad dal še več ko bomo sami zahtevali, samo da bi zanj delali, ker brez premogarja se tudi premoga na dan ne spravlja. V takem slučaju ne bilo bi štrajkov, kapitalisti bi bili od nas odvisni in ne mi od njih.

Ker smo pa neumni, zato pa moramo štrajkati. M. Po. etz.

Koliko je stala stavka v Philadelphiji.

Zguba vsled stavke nastavljenec na poulični železnici v Philadelphiji je pred vsem velika. Nastavljeneci so zgubili na zaslužku od 19. febr. do 17. aprila \$412,000; zguba zaslužka simpatetičnih štrajkarjev \$2,000,000; zguba Rapid Transit družbe na voznini \$1,400,000; zguba posredovalnic dela \$1,000,000, trgovci in obrtniki pa so imeli nad \$8,000,000 zgube. K temu je prišteti še zgubo človeških življenj, umor ljudi vsled cestnih pretepoz in žrtve, katere so povzili neizvežbani motormeni. —

DELA VCI! Bodite povsod širitelji, edinega slovenskega delavskega lista "Glas Svobode", ki se za vas bori pri vsaki priliki. Borite se zanj tudi vi!

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Pazite na Halley-ev komet?

Največji nebeški prizor vse dobe. Ta fini 5-oddelni teleskop meri 33 palcov odprt in 11" zložen in stane samo \$1.50

Čista stekla fine kvalitete. Politiirani medeni obročki in 2 pokrovec. Čudovit fin instrument za tako nizko ceno **Vsako ga lahko imo.** Pošljamo na vse dele sveta, poštnine prosto na prejem \$1.50. Ne odlašajte, naročite takoj! Naslov: P. E. FRETER & Co. 52 Dearborn Str. Chicago, Ill.

17 JEWELLED RAILROAD WATCH

Patentiran navijalnik, za moške ali ženske 18K SOLID GOLD filled z lepo okrašenim dvojnim pokrovom, derži vedno korektni čas, primerne delavcem na železnicih. JAMČENA ZA 20 let. Za približno 60 dni pošljemo to uro na vaš naslov po C. O. D. za \$5.75 in vzorne stroške, na pregled, in ako ni, kot se tu reprezentira NE PLAČAJ NITI EN CENT. Pomislite pa, da lahko plačate \$35.00 za ravno takšno uro ako jo kupiš od domačega zlatarja. Posebno dobro 14K plačeno veržilico in privezek darujemo z vanko uro.

EXCELSIOR WATCH CO
505 ATHENAEUM B'LD'G, Chicago

V času dela in jela, spomni se na ne-delo in ne-jelo.

Vsako, ki ima nagon do kmetijstva, naj kupi kos zemlje! Zemlja po vsej Ameriki bo postala v cenah enaka v Evropi in tu prej kakor se ljudem sanja. Jaz ne ponujam zemlje z lažni, trepentinovega olja iz korenin, nabiranja različnih rož in vseh nemogočih laži, temveč kupi, ako več ne moreš vsaj 40 akrov zemlje in na nji preživel boš vedno sebe in svojece na pošten način. Ni države v Ameriki, katera bi se mogla meriti z Missouri v splošnem kmetijstvu.

Prevzel sem 40,000 akrov najfineje ravnine, za naselitev. Vsa zemlja je moderno kanalizirana po državi. Tukaj ponavljala se bode stara pesem. Kar se danes nudi za \$16 aker, predao mine 20 let se bode prodalo za desetkratno ceno. Ako se oglasi dovolj Slovencev, rezerviram 10,000 akrov izključno za nje. Kar je obdelane enake zemlje plačala je leta 1909 od \$50—100 v pridelku pavole, \$30—50 v koruzi itd. Kar se seveda lahko dokaže s številkami državne statistike. Kaj je kmet in kaj je najbolje plačan delavec v mestu? Prvi je prost gospod; kar snesti ne more, proda in to za drag denar. Drugi je sužen družih. Zakaj toraj ne postati prost in neodvisen? Pomislite, vaši otroci ne bodo mogli zemlje kupovati, ker cene bodo previsoke in to naj si vsak zapomni.

Vsa zemlja je enaka, vsa cena je \$16.00 aker, zraven železnice, postaje ali pa vstran. Kjer koli te bolj veseli, tam ti je na izbero. \$6.00 na akter takoj in ostanek na 6% obresti poljubno. F. GRAM REALITY CO. NAYLOR, MO.

Zakaj trpeti bolečine, ko iste lahko tako odžene s

"KAPSOL"

čudovitim mazilom za vse bolečine kot revmatizem, nevralgijo, glavobol, trganje v krizu. Isto tudi odstrani otekline in prežene otrplost

Navodilo: Pomažite malo Kapsola na prizadeti del dvakrat na dan. Cena 50c., po pošti 55c. Denar lahko pošljete v znakmah.

J. C. HERMANEK
LEKARNAR

1800 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Slavnemu občinstvu

blagohotno naznanjamo, da je naša nova pomladanska razstava oblek za odrasle, mladino in dečke, klobukov, spodnjega perila sedaj popolnoma založena. Pridite pripravljene in ogledite si najnovejše in najlepše vrste blaga, ki smo jih kedaj imeli

Možke pomladanske obleke \$10 do \$25
Obleke za mladeniče.....\$5 do \$15
Obleke za dečke.....\$2.50 do \$10

THE ATLAS CLOTHING CO.

Blue Island Ave. & 18. cesta.
Jelinek & Mayer lastnika.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvažaj pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.

toči PERU PIVO.

PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.

Podpirajte krajevno obrt!

Vašo obleko napravim po meri

in vašem okusu; nikar ne kupite obleke, ki je bila narejena za koga drugega.

CHARLES TYL
THE POPULAR TAYLOR

1945 So. Halsted Str. nasproti 20. ceste, Chicago, Ill.

Na zahtevo pošljem vzorce na vse kraje, samo pišite mi kako barvo, kakovost in ceno želite.

Slovensko Delavsko Podporno in Penzijsko Društvo

Ustanov.

21. nov. 1909

DARRAGH, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSEDNIK: Ivan Sever, Adamsburg, Pa. Box 51.

TAJNIK: Fran Plazzotta, Madison, Pa. Box 23.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Jos. Klaužar, Adamsburg, Pa. Box 88.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.

BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

LEDENIK.

25. t. m. bo 25 let, odkar je na italijanski švicarski meji v neko vaško krmo vstopil neki ameriški turist. Obleden je bil kakor po navadi vsi hriboplazci; ter bil nekam nervozen in dokaj lahkomišljen s svojim denarjem, katerega je našteval pred komurkoli kadar si je naročil kozarec pive ali jedila sede pri okrogli mizi v kotu.

Ko se je nekega dne zopet tam vsedel, kakor po navadi, preštel je zopet kup svojih zlatov, izpraznil kozarec ter naglo in glasno vprašal, kdo mu hoče služiti za kajipota. Takoj na to mu nihče ne odgovori. Toda polagoma se dvigne stari navskriž-gledajoči Pepe, in radi tega imenovali so ga Pipee, ki se postavi pred tujca.

"K Ledeniku," zapoveduje Amerikaneec.

"K Ledeniku," ponavljal je Pipee premišljeno ter napeto pogledoval druge goste v izbi.

Ta Ledenik, je bil na zelo slabem glasu radi nevarnosti. Velikokrat so že drzni turisti skušali plezati po vedno ledenem parobku nanj, toda vsakokrat so morali odnehati ter se vrnili do kosti prezeblimi gladi in tresoč se po vsem životu.

"Kedaj nameravate nastopiti?" Ga je vprašal počasi, obnavlja Pipee.

"Nocoj."

"Nocoj? Noč je temna in pot nevarna."

"Nocoj!" Vpil je Amerikaneec nestrpljivo. "Ako si ti nočes zaslužiti denarja — za kar ti bom dobro plačal — potem grem sam."

Pipee je za hip pomisljal, oči vsih pa so se vprle v njega, potem je izpraznil tudi on svoj kozarec rekoč:

"Grem."

Amerikaneec si je popel svojo sukno ter si ovil vrat s kožuho, in rekel:

"Come on!" in s palco pokazal na vrata, katere ročaj je bil izdelan v podobi mrtvaške glave iz bele kosti.

Drugo jutro se je Pipee vrnil sam domov. Amerikaneec je padel v prepad.

Dokaj hitro so ljudje zvedeli za to nezgodo povsod na okoli in si o dogodku pripovedovali razne stvari, kakor je to v takih slučajih navada, ogibali pa so se tudi Pipea, ki je polagoma ostal popolnoma osamljen v svoji bajti.

Amerikaneec je tem ljudem, kakor se je govorilo, prinesel zaklad. Pipee ni že prej bil na dobrem glasu, toda živel je kakor vedno skromno, brez sledu o kakem denarju, in vzgajal hčer svojega brata, katero so mu — iz katerega vzroka ne vemo — prinesli še kot malega otroka. Sčasoma so tudi grozne govorice zamrle in klepetavi jeziki so nehali ga opravljati.

Leta so se enakomerno vrstila eno za drugim in tako je postala tudi deklica krasna mladenka, katero je oboževal vsak kdor jo je poznal.

Toda duh Amerikaneca je še hodil. Telo pa je ležalo na dnu groznega propada, že davno mrtev in mrzel, ostale so le še bele kosti, meso so ptice in črvi do čistega obrale; poleg njega, med kostmi je ležalo njegovo premoženje, bliščeče se zlato, ki se je revežem dozdevalo res velik zaklad.

Sem in tje je kak mladenič skušal splezati dol v globočino in se polastiti zaklada. Toda nobe-

bili iznenadeni, ter sedeli kot pribiti na svojih sedežih.

Nekoliko časa potem, ko je odšel Ivan, ki je goste spravil v tak strah, odprle so se nagloma vrata in v krmo je vstopil stari Pipee, blede kot smrt.

"Kje je Ivan?"

"Na Ledeniku," bil je odgovor, in Pipee, kakor nenadoma je bil popred vstopil tako naglo je zopet izginil v črno noč.

Dospevši do jame, se je ravno iz dna iste proti vrhu priplazila človeška postava. Njegove oči so bile ognjene, život se mu je tresel kot list na ovenelem drevesu, in noge, toliko da so mu še pomagale do vrha.

Dospevši na parobek je izstopil. Brez strahu se je ozrl nazaj v strašno globočino; brez veselja, dosegel je cilj.

Nakrat pa je stopil korak nazaj od groze, kot bi bil videl duha.

Pipee je stal pred njim.

"Si li kaj našel?" Vprašal je Ivana v ponavljajočem tonu.

"Nič." Odgovoril je Ivan mrčno; "nič razven belih kosti. Zlato je šlo —"

"Zlato je tukaj," zakliče Pipee, vzdignivši vrečo s zlatom.

Ivan poblede.

"Ali si ga ti umoril," vpraša Ivan s sklepetajočimi zobmi.

"Kdo govori o umoru? Sam je padel v globočino, da si sem ga svaril. Denar pa mi je dal že, popred."

"Lažeš!" Upil je Ivan nad njim.

"Mogoče da," odgovoril mu je Pipee nenaravno hladno. "Moj čas je prišel. Že leta sem, sedeč na kupu zlata, stradal. Tisoče sumljivih oči me je opazovalo. Niti enega krajerja več, kot kar sem zaslužil si nisem upal trošiti, ali bi me pa bili obesili. Sedaj pa bom brez skrbi vžival trud svojega dela."

"Nemaram ničesar imeti opraviti s teboj," odgovoril mu je Ivan. "Jutri te naznanim varnostnim organom."

"Oblastviti! Ti, tega si ne upaš. Ti ne smeš Albininega rednika narediti morilca v očeh ljudstva. Pogovorimo se o stvari mirno. Ti si čeden fant. Jaz ti nisem pustil vzeti Albine za to, ker moram imeti zeta s katerega pomočjo mi bi možno živeti ta denar brez sumnje."

Kakor stvari stojijo pa v vasi vsak ve da si bil ti v jami in od tam prinesel denar. In da ga takrat nisem jaz vzel, bil bi sedaj tako ali tako tvoj. Tebi torej pripada denar; vzemi ga in bodi srečen s Albino."

Ivan ga je z grozo gledal, toda že manj stanovitno. Stal je še vedno na parobku, prepada tresoč se po vsem životu, nekaj vsled mraza nekaj vsled razburjenosti, v čisti mesečni noči. Pipee pa je opazoval vsako potezo na njegovem obrazu, toda ta borba je bila kratka.

"Odstrani se — hudič!" Je upil Ivan nad njim, ne skušaj me."

Vzdignil je roke, kot bi hotel Pipea poditi od sebe. V eni roki

je držal ono palico, katere ročaj je bil iz kosti izdelan v podobi mrtvaške glave.

Pipee oči so se nabulile kot bi hotele skočiti iz svojega prostora v čelu. Z grozo je zopet opazoval ono palico s mrtvaško glavo.

"Ali si zopet tu," je upil Pipee. Poberi se, ali pa te še enkrat pahnem v globočino."

Pipee se je kot mačka zagnal po bliskovo nanj, toda Ivan se je še v pravem času vmaknil na stran, in stari je smuknil s glavo naprej v propad.

Ivan je groze, kot mutast stal še nekaj časa na mestu, ko zagleda njegove oči vrečo s zlatom ki je je Pipee pustil.

"Kri je na teh novcih, ne maram jih," je govoril sam sebi; porabil vrečo s zlatom in je treščil za morilecem v propad, ki je ležal čez oglodane kosti svoje žrtve.

ČLOVEK.

Izvrstno priporočilo.

Gospa Karolina Moroseo pl. Langau, M. D. dobro znana in prominentna zdravnica, ki je več kot dvajset let neprestano zdravila, nam je pisala sledeče pismo: "V vseh slučajih boleznih, kjer sem predpisala Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino, je storilo vse, kar sem do njega pričakovala kot krepčilo za vse želečne bolezni. Poskusila sem ga sama in našla, da je izvrstno krepčilo, katero se lahko da bolnikom in otrokom. Carolin Moroseo von Langau, M. D. 557 S. Ashland Ave., Chicago, Ill." To spričevalo pisano od zdravnice, ki ima skušnjo tolikih let, najboljše kaže, kake krepčosti vsebuje ta priprava. Isto naj bi rabili vsi oni, ki so slabi, se hitro utrudijo, so nervozni, ima slab tek in ne morejo spati, ki so blede in bolehi in katerih prebava je nerredna. Isto je dober naravni krepčilec. Na prodaj v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

DRUŠTVO ŠT. 35 S. S. P. Z. v Franklin, Kans., opozarja svoje člane na bolj točno obiskovanje sej, kakor tudi, da oni člani, ki imajo za izdelati oporo, da to čim prej store, drugače se bo s njimi postopalo po pravilih. S bratskim pozdravom
2x Ivan Žagar, tajnik.

KJE JE: Frank Mušič doma iz Logatec pri Ljubljani, pred dvema leti je bil v Forest City, Pa. Za njegov naslov bi rad zvedel njegov bratranec Jaka Trček, P. O. Box 419 Forest City, Pa. 3x

Ali ste že ponovili naročnino na "Glas Svobode"?

Gostilna "Slovenski Dom"
na
2236 So. Wood ceste
to je med Blue Island ulico in 22. Mladic & Krampats.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO iz AVSTRO-
OGERSKE v NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

M. Washington . . . 25. May 1910 | Oceania 29. June 1910
Alice 8. June 1910 | Argentina 6. July 1910

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 5te ceste v South Brooklyn.

Naša pristanišča so: Za Avstrijo-TRST, za Ogrsko-REKA
Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp Bros. & Co.,

2 Washington St.,

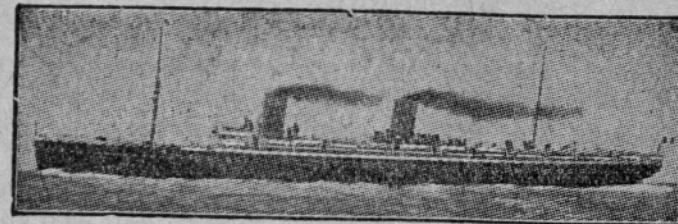
New York, N. Y.

GLAVNI
ZASTOP
ZA
AMERIKO

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.

La Provence 30.000 HP | La Lorraine 22.000 HP
La Savoie 22.000 HP | La Touraine 20.000 HP
Chicago, nov parnik 9500 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila
Pristanišče 57 North River vzaobje 15th St., New York City.

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,
na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

OTTO HORACEK

Diamanti, ure, stenske ure in zlatnina

1843 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Dajemo posebno pozornost pri popravljanju ur in druge zlatnine.

Izdelujoči zlatninar.

OČI pregledamo zastonj.

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE \$2,500,000.00

GLAVNICA . \$200,000.00

PREBITEK . . \$100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagu. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifrate in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

PRIZNANJA TISOČ IN TISOČIH

ozdravljenih in hvaležnih bolnikov kateri vam dajejo dokaze zaslug svetovnoznane in slavnega ravnatelja od

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

kateri se žrtvuje, in je ozdravil že nebrojno število slovenskih bolnikov. Vsaki bolnik, kateri se je zaupno obrnil, na slavnega ravnatelja tega zavoda je bil zadovoljen, zadobil popolno zdravje in srečo, katere se veliko družin, očetje, matere in otroci veče.

Nima bolezni na svetu, katere bi zdravnikom tega zavoda ne bile poznate in katerih zdravniki tega zavoda ne bi mogli v kratkem času ozdraviti, najsibode možka; ženska ali otročja zastarela ali kronična bolezen. Slavni zdravniki tega zavoda zamorejo povoljne uspehe svojega delovanja, z tisočimi zahvalnimi pismi dokazati v katerih se ozdravljeni bolniki z najprišrčnejimi besedami zahvaljujejo za jim podeljeno pomoč in zdravje.

DRUGI ZDRAVNIKI KATERI OGLASUJEJO IN GOVORE VELIKO O SEBI NE MOREJO DOKAZATI NITI JEDNEGA POVOLJNEGA DOKAZA SVOJEGA DELOVANJA.

Noben naj si ne krati življenja, zadovoljnosti in posvetne srečo in trpi v bolezni, temveč naj se takoj obrne na znameniti in svetuznani zdravniški zavod ker našel bode največjo srečo in pridobil zopetno popolno zdravje.

Pridite osebno ali pa pišite na

The Collins N. Y. Medical Institute
140 W. 34th Street, New York City.

Dr. S. E. Hyndman, vrhovni ravnatelj.

Uradne ure so: Vsaki dan od 9 ure dopoldan do 1 popoldan in od 2 do 5 ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih on 9 ure dopoldan do 1 popoldan. Vsaki torek in petek od 7 do 8 ure zvečer.

100.000 Zastonj

teh, po celem svetu znamenitih in podaneh knjig o vsakej bolezni, se razpošlje. Treba je samo 5 centov za poštnino prilo.

NAVODILO K ZDRAVJU NOBEDEN

ne more vedeti, kaj mu manka, nikdo ne more iznajti kako bolezen ima in nobeden ne more natančno opisati, ako ni prej vse bolezni opisane. Radi tega naj si vsaka slovenska družina, takoj jedno prebrat, ker je neprecenljiva in neobhodno potrebna, da si zamorete v slučaju bolezni takoj pomagati.

Niti eden drugih zdravnikov ni imel istega potrpljenja in zmoglosti, da bi vse bolezni natančno prebradiral, vsako bolezen dobro poznal ter bil zmožen tudi vsako bolezen ozdraviti, ter spisati tako neprecenljivo knjigo, človek, njegovo življenje in zdravje.

PA ZAKAJ?

Zato, ker nobeden drugih zdravnikov na svetu ni imel toliko znanstva in skušenj spoznavati vse bolezni ter iste ozdraviti. Pišite takoj danes in naslovite pismo sledeče:

The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 W. 34th St., New York.

DOPISI.

Oak View, Colo.
Napredno uredništvo!

Prejela sem poslano majnikove številke in mi je žal, ker vam ne morem dobiti novih moči, ker prvič nas ni tu veliko Slovencev in drugič pa je vsaka družina na list naročena, po nekaterih hišah se dobe celo po dva lista.

Ob enem čestitam naprednemu uredništvu in moram reči, da iz Glas Svobode se človek marsikaj nauči ter prične zavedati. Čtivo v tem listu je res dušna hrana slovenskega delavca.

Le tako naprej!
Vsem za svobodo borečim se Slovcem in Slovcem želim, da bi dočkali oni srečni majnik, ko se bo lahko reklo: Enakopravni smo! Pozdrav tudi uredništvu od
M. Josie Bajukove.

(Res žal nam je, da ni Oak View večja naselbina in to temveč, ker ste tako vrla agitatorica, da je res škoda, da niste kje v kakih velikih naselbinah, kjer bi res mogli za korist delavstva na večjem polju delovati. Ko bi bile ostale rojakinje tako zavedne in bi vsaka toliko za napredek in prosveto storila kot ste vi pa se ne bi reklo, da smo Slovenci 100 let za drugimi narodi.)

Pričakujemo kak daljši dopis.
— Pozdrav!)

Duryea, Pa.

Cenjeni urednik: —

Tukaj Vam pošljem \$2.00 za nadaljnjo naročnino in 25c pa listu v podporo ter želim, da ta dopis priobčite.

Povem naj, da z delom gre bolj po malim in da je ljudstva vse polno tu, prošeč dela v premoškopu.

Ne čudite se, če rečem, da tu ne štrajkamo, kajti tukaj se kopije samo trd premog in ta kraj se nahaja blizu Scrantona.

Tu imamo tudi društvo sv. Barbare, ki spada pod centralo v Forest City in ker smo res katoliški je nas že dvakrat obiskal g. župnik, da nas odveže grehov. Ko je bil g. župnik tu se je nekaj izvanrednega pripetilo in ker mi nikakor ne gre v glavo, pa naj se tudi drugi s tem vprašanjem ubijajo.

Nek tukajšnji rojak je imel otroka, katerega je dal v rusko-polski katoliški cerkvi krstiti, ker pa so tukaj 3 cerkve, to je dve polske in ena nemška, gospodje župniki med seboj prav po judovsko tekmujejo. Ta konkurenca je privedla konkurenco tako daleč, da so začeli govoriti, da ona rusko-polska cerkev ni katoliška, a koravno se vsi obredi tako berejo in opravljajo kot i v drugih cerkvah.

Ta naš rojak je menda vrjel, da ona cerkev ni "katoliš" in zato je dal otroka še enkrat krstiti in obred je opravil Rev. Tomšič. Škoda je, da jaz nisem tega vedel, da se človeka lahko večkrat krsti, ker do danes sem se zmiraj tega držal, kar so me gospod katetoh učili in sicer: en krst, ena sv. birma, eno mašnikovo posvečevanje.

No ko bi jaz vedel, da se lahko človeka dvakrat krsti, precej bi se dal še enkrat krstiti, toda to vam povem g. urednik, da za premogarja nikoli več, ampak kaj družega.

Seveda rojaki v tej naselbini kaj radi hodijo v cerkev, nekaj pa nas je tudi takih, ki si mislimo, povsod moramo plačati pa rajši gremo tam na kornar, kjer vsaj dobimo one for nickel, two for dime in šest za kvoder.

Toliko naj bo za danes, če bo pa spet kaj novega pa bom že poročal.

Pozdrav vsem svobodomiselnim rojakom in rojakinjam.

Naročnik.

Springfield, Ill.

Cenjeno uredništvo Glas Svobode.

Prosim, da natisnete spodaj omenjene vrstice, da ne bo mogel več ta rojak žaliti Slovence po ameriki kot dosedaj.

POZOR ROJAKI!

Tukaj iz Springfieldd, Ill. se je zopet preselil rojak Joe Seničar, doma je nekje od Sevnice, Spodnje Štajerske. Kakor po njegovi stari navadi se je zadržal na hrani, pijači in si nabral na up, kdar mu je hotel kaj dati. Več rojakov je potipal v tukajšnji okolici. Odnese jim je do \$200. Kakor mi je znano ga rojaki dobro poznajo po Kansasu, posebno tisti, kateri so ga pasli po par mesecev zastonj. Toraj pozor, ako se pri-

klati do vas, povejte mu, da je vam znano kak moč da je!

Pozdravljajoč vse čitatelje lista Glas Svobode ostajam

Frank Kmet.

Baltic — Cleveland.

Cenjeni urednik: —

Prosim vas vljudno, da mi list od sedaj naprej pošiljate na Cleveland in ne več v Baltic, Mich., ker farski podrepanik me je spodrinil iz dela v Baltic Mine. Ta podrepanik je tisti črni Miha, katerega mati je v starem kraju pri plesnivi polenti morala stradati. Halo poštenjak, sedaj sem se-le zvedel, kedo si ti, ki tamošnje rojake tožiš, da zgrube delo in lažeš, da so union možje. Do sedaj ni nihče vedel za to in da bodo vas vedeli dobro sprejeti, kedar pridete kolektat, vas tu razkrinkam. Pametni ljudje vam bodo dali breco in pokazali vrata!

Aha, Miha ti, si tisti, ki hodiš tajnostru tožit rojake, če prav si obljubil, da ne boš več kaj takega storil ter da ti je žal, sedaj si pa pokazal, da si hinavec prve vrste. Rekel in govoril si, da sem brez vere. Hyala poštenjak! Dokler sem dajal za ono "štalo" sem bil pa osel, kakor me tudi nazivlješ, če prav bi lahko rekel, da ti si tat, ker si mi oslovsko ušesa ukral. Društvo S. S. P. Z. mu je tudi trd v peti. Po dnevu je delal v rovu po noči pa po hišah hodil, ter razgovarjal ljudi, da niso pristopili k društvu, češ, da ako so v tem društvu ne bodo počivali v blagoslovljeni zemlji. Žalibog, da so se nekateri vstrašili teh groženj in niso hoteli v društvo pristopiti, ali jaz pa, za katerega si govoril, da boš spreobrnil, pa ne bom še odstopil, ampak, kar bo v moji moči, bom deloval za naše glasilo in S. S. P. Zveze.

Pred vsem te pa opozarjam, da izpolnuješ zapoved, ki se glasi: Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe.

Pozdrav vsem svobodomiselnim rojakom!

Frank Lah.

Aurora, Minn.

Cenjeni urednik: —

Prosim uvrstite sledeče vrstice v naš delavski list.

Nimam kaj dobrega gradiiva pa vseeno me je napotilo, da zagrabim pero v tem pomladanskem večeru, ko se majevski sveži duh razliva po vsem železnem okraju.

V tem mesecu je delavstvo praznovalo svoj praznik, prvi maj. Še danes se spominjam one slike v Glas Svobode, na kateri je angel svobode s trobento klical delavce, da se probudi. Dragi mi sotrpini, vprašam vas, kedar se bomo vsi sprebudili in slovesno ter zmagoslavno praznovali praznik svobode in enakopravnosti vseh slojev človeštva? Delavce le pogum! Skušajmo se pred vsem osvoboditi iz verig suženstva in čitati delavsko časopisje, svobodnega duha in tak list je Glas Svobode. Dušna hrana in pot do svobode za nas slovenske trpine v Ameriki. Dragi mi rojaki, kateri še nimate lista Glas Svobode si ga takoj naročite in ne sposojajte si ga od sosed, ker če časopisa tu- di gnutno ne podpiramo, se ne bo mogel za nas uspešno boriti.

Nekoliko moram sporočiti tudi v našem društvu št. 17 S. S. P. Z. Sedaj ko je solnce nekoliko ogrelo, smo tudi mi okrevali in upam, da bomo kmalu prišli do našega cilja, saj smo pri društvu vsi mladi in dobri agitatorji in se ne bojimo polža, ki počasi leze.

Društvene seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu dopoldne ob 9 uri v prostorih gospe M. Kovč. Kdor želi stopiti v našo sredo in postati deležen vseh dobrot in pravic pri našem društvu, naj nemudoma pristopi, ker nihče ne ve ne dneva ne ure, kedar ga nesreča doleti.

K sklepu pozdravljam vse svobodomislece posebno pa še bratke in sestre naše cvetoče S. S. P. Z.

Ivan Rožanc.

Milwaukee, Wis.

Cenjeni: —

Prosim priobčite ta dopis. Iz poročil glavnega urada opazujem lep razvoj in napredek S. S. P. Zveze in vesela sem, da sem članica tako napredne, predvsem samo za korist članov in članice teje podpore Zveze in zato sem se namenila, da spregovorim potom našega vrla glasila par besed onim rojakinjam, ki se tvegajo in se obojavljajo pristopiti k S. S. P. Zvezi.

Svobodomiselnost ženstvo v Milwaukee se je pri sestanku pogo-

varjalo o gospodinskih razmerah kakor je navada med ženami in pri tem sestanku je prišlo do pogovora kako bi tudi me naše soproge in deca zavarovale za slučaj, da se nam kaka nesreča ali smrt pripeti. Zaključek je bil ustanovitev ženskega društva, katero smo priklopili S. S. P. Z.

V zadnjem glasilu je bilo sporočeno o našem društvu št. 50 S. S. P. Z. toda omenjeno ni bilo ničesa na kaki podlagi je bilo ustanovljeno, zato naj tu omenim sledeče:

Za sedaj je usmrtnina \$500 in za pristop se plača \$1.00, mesečni assessment je pa 50c. K društvu pristopi lahko vsaka Slovenka ali pa tudi kakega Slovenca žena, ki je druge narodnosti v letih od 17 do 45 let.

Slovenke pridružite se k nam ter zavarujte se za slučaj nezgode!

Tem potom se v imenu našega društva zahvaljujem društvenikom št. 24 S. S. P. Z., ker so nam pomogli pri ustanovitvi našega društva, posebno pa sobratoma Ivann Kalan in F. Glojek za njih trud in prijazna navodila.

Pozdrav vsem članom in članicam S. S. P. Zveze, glasilu pa želim veliko novih naročnikov.

Apolonija Sušnik, tajnica.

IZ INDIANAPOLISA, IND.

Pred nekoliko dnevi sem čital v slovenskem dnevniku dopis, v katerem poročevalce piše, kako ponosna je naša slovenska naselbina s tatinsko bando. Če je dotičnik pisal resnico, zakaj je ni pa dokazal? Res se večkrat sliši, da je bilo v enem ali drugem kraju kaj vkradenega, a kedo je kradel, do danes se ni znano. Ne-ka gospa je zročila enega rojaka policiji, na kar je bilo potem razbojnano, da je on ves denar pokradel iz registra v pričo dotične gospe. Da je pa bilo to vse skup laž se spričuje s tem: (1) V dotični prodajalni še nikoli nobenega registra bilo ni. Policiji je bilo le naznanjeno, da je posegel v predaleček, kjer je denar shranjen in ni znano koliko je vzel. (2) Ako je resnica, zakaj jo niso dokazali, da bi dotičnik dobil potrebno kazni. Zakaj je bil oproščen vse kazni? In kaj bo dotičnik sedaj storil?

Rad bi vprašal nekatere osebe, zakaj tako rade sramote svoj narod. Slišal sem že večkrat, da nekatere osebe veliko govorijo zoper Slovence pred Nemci in Angleži, misleč si, da ako razume par nemških ali angleških besed, da ni več Slovence ali Slovenka, ki se pravi: Preklet, zamazan Slovenec, zakaj moram jaz med njimi živeti. Jaz pa mislim, da kdor je Slovenske matere sin ali hči, ne bo nikoli postal Anglež ali Nемец. Nahajajo se med nami osebe, ki se še sramujejo slovenske cerkve. Namesto da bi šli k maši v slovensko cerkev hodijo v irsko, večših pa celo gredo še posebej k župniku, da se potožijo zoper Slovence in tožijo našega župnika, češ, da ne skrbi dobro za svoj narod in napredek cerkve. Tako obrekovanje ni na mestu in sram bi moralo biti izdajice svojega naroda. Indianapolitanci smo lahko ponosni na našega župnika, ker ga vse spoštuje zato, ker je mož prijazen in miroljuben. Naša slovenska fara lepo in dobro napreduje in to temveč ker od kar imamo tega župnika vlada med nami lepa sloga. In to ve tudi irski župnik. In zato takovi obrekovalci le sami sebe sramote, nikakor pa ne nas; Angleži in Nemci pa si mislijo, kdor veliko govori, se veliko laže in sam nič vreden ni.

Zakaj so Slovenci tako neumni, da eden drugega tožijo in se sami blate s takimi tujimi narodi? Vsak naj pometa pred svojim pragom in naj pusti druge ljudi na miru; take osebe, ki pa le ne morejo molčati, naj si malo mrzle vode v usta nalijejo in jo drže 10 minut, da se jezik ohladi. Ta medicina bo marsikoga ozdravila tako, da ne bo nikdo povpraševal kakaj, kaj in kedo je govoril in zakaj je narod sramotil. Ne vem zakaj na stotine rojakov v naši naselbini lepo in složno živi in zakaj se ne bi tudi teh par združbarjev malo brzdalo, da ne bi brez potrebe metali blato na okoli in to brez vsacega užitka.

Kar se dela tiče je vse po starem. Delo je lahko dobiti in kdor hoče delati, mu ni treba štupati.

Naročnik.

50,000 KNJIZIC

V DAR LJUDEM.

Vsaka knjižica je vredna \$10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Mi želimo, da vsaki bolni človek piše po našo urejeno zdravilno knjižico. Ona knjižica svetuje v poljudnem jeziku, kako da se doma vspešno zdravi: Sifilis ali zastrupljena kri, slabotni život, zgrubitev moči, revmatizem in trganje v kosteh, spolne bolezni, kakor tudi bolezni v želodcu, na vranci, ledvicah in v mehurju. Ako ste izgubili nado in ako vam priseda zabadaavo denar dajati, tako pišite po ono **zdravilno knjižico**, katero vam nemudoma pošlemo in bodite uverjeni da o zdravite. Na tisoče ljudi je ozdravilo po navodilu te prekoristne knjižice. Ona vsebuje znanost, katero bi moral znati vsaki človek. Zapomnite si, da se ona knjižica razpošilja popolnoma brezplačno, ter tudi mi plačamo poštnino. Izpolnite dolenji odrezek in ga nam pošlite in mi vam pošljemo popolnoma brezplačno ono knjižico.

IZPOLNITE ODREZEK SE DANES IN POSLITE GA NAM.

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 708 Northwestern Bldg.; 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s katero pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi jo takoj pošlete.

Ime.....
Pošta..... Država.....

Dolgo življenje.

Naravno je, da človeštvo želi podaljšati si življenje, kar je najbolj mogoče in zaanstveniki vsedob so skušali iznajti takozvani življenjski uvarek. Ker pa nam ni dano, da bi večno živili, pa lahko do gotove meje podaljšamo naše življenje. Vsi svetovni zdravniki se strinjajo v tem, da podlaga življenja je v prebavnem sistemu, to je v orih delih našega telesa, skoz katere gre hrana. Ko hitro pa je kateri del tega zelo važnega sistema bolan, že celo telo trpi. Če nam pa je mogoče hitro ozdraviti ta bolni del, doimo zopet naše zdravje in moč. Samo eno zdravilo je za vse bolezni prebavnih organov in isto je dobro poznano

Trinerjevo

Ameriško zdravilno Grenko Vino

Isto ni nobena skrivna medicina, pač pa je napravljeno iz dobrega, rdečega vina in importiranih grenkih žlič. Isto ne vsebuje nobenih škodljivih snovi in vsled n popolnoma nič nevarno najnevarnejšemu želodcu. Celozdravi ljudje najbi sem in tja pili kapico, da si ohranijo prebavne organe v popolnem delovanju. To znanstveno zdravilo

Daje zdrav tek do jedi,
krepi mišice in čutnice,
čisti kri,
napravi gladko obličje,
odstrani zabasanost,
povspeši čilost in ognjevitost,
daje nemoteno spanje,
in daljša življenje.

Istega sme rabiti vsak član družine, od najstarejšega do najmlajšega, za kar se neda reči o drugih zdravilih. Čistost in pristnost istega je jamčena po U. S. Ser. št. 346. Tisro pripoščil najuplívnejših oseb potrjuje zdravniško vrednost tega zdravila. Zdravniški nasvet, pa pošti, zastonj! Pišite v domačem jeziku:

JOS. TRINER,

1333-1339 So. Ashland Ave.,

Chicago, Ill.

Čitatelje opozarjamo na Trinerjev hrvaški in slovenski brinjavec, importiran in čizdelek.

ITALIJU

ADRIATIC

po staroj i najsigurnijoj

CUNARD LINIJI

POSTAVLJENA 1840 GOD

Slovensko-Americanska usluga

Od New Yorka do Fiume preko

Gibraltara, Genove, Napolisa

i Trieste

Novo Moderni utvrđeni šifovi

CARPATIA, - 13,600 TONS

PANNONIA, - 10,000 TONS

MULTONIA, - 10,400 TONS

* Jedne Close Cabina \$60 (dolara) do Naplesa

\$65.00 (dolara) do Trieste i Fiume

CUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.

S. E. Cor. Dearborn & Randolph Sts.

CHICAGO

ili kod svakog obližnjeg agenta.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obuhval najnovije kako-
vosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.

Druga vrata od Kasparjeve Banke

Svobodomisleci! Naročajte, pri-
poročajte in razširjajte naš list!

— Vsak naročnik naj pridobi
vsaj enega naročnika! — Bodite
povsod širitelji njegovega pošte-
nega prizadevanja!

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

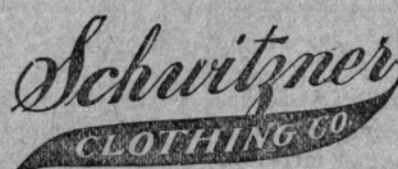
1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim
društvam za izdelovanje druš-
tvenih znakov, gumbov, zastav
in vsakerih potrebščin. Izdelek
je najfinejši in najokusnejši, pri
tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za
pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin.
Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

Kupite svojo pomladansko obleko pri

1828-1830 Blue Island Avenue.

Zaloga obleke, klobukov, srajc in spodnjega
perila.

Izdelovanje oblek naša posebnost.

RAZNO IN DRUGO

Umrli je pri Sv. Marjeti poleg Rimskih toplic Anton Askere, po dom. Hrušovar, oče pesnika Aškerc, star 85 let.

Odlikovanje. Na pariški razstavi je bil odlikovan z zlato svetinjo in križcem za nazstavljenost pečivo in kruh gosp. Jak. Bratuš, pekovski mojster v Gorici.

Zadnja svojega roda. V Firenci je umrla v starosti 93 let grofica Amerige Vespucci, potomka onega Vespuccija, ki je prvi popisal odkrito Ameriko. Vespucciji so vsi poznali, dočim so na Kolumba nehalno pozabili. Sedaj umrla žena je ponesla ime Vespuccijev v grob.

Socijalno demokratična banka. "Pravo Lidu" je priobčilo članek, v katerem dokazuje potrebo ustanovitve banke za avstrijsko socijalno-demokratično stranko. Kakor se vidi, organizuje odločno protikapitalistična stranka, kakor je to socijalistična, svoj denar po kapitalističnem vzoru, kar je vse-kakor zanimivo.

Na Bolgarskem imajo šolski zakon. kakoršnega jih bomo zavladali mi še dolgo. Vsaka občina, ki šteje vsaj 80 hiš, mora imeti šolo. En učitelj ne sme poučevati več kot 50 otrok. Mesta, ki imajo čez 1000 šolarjev, morajo imeti stalnega šolskega zdravnika itd.

Cesar Franc Jožef se po poročilih zagrebških listov odpove baje še tekom letošnjega leta prestolu. V dunajski in budimpeštanski kovnici denarja so baje že dobili ukaz, da kujejo nov denar za l. 1911 že s sliko prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

Milionska dedščina. — Walter Sack, voditelj tvrdke za poljedelske stroje v Monakovem, je zapustil društvu za varstvo materinstva 1 million 200.000 marek. Sack je bil zelo naobražen in je govoril in pisal 12 jezikov. Umrli je dne 4. aprila iz žalosti za svojo umrlo soprogo, kateri je kmalu sledil v dobi 34 let.

Šolarji požigali. V Pragi so se hoteli maščevati zaprti učenci in ker drugače niso mogli nič storiti, so zažgali koš za papir, ki so ga pred tem potisnili pod kateder. Koš in kateder je seveda hitro gorel, zgorelo je pa tudi nekaj klopi, vendar je za požarna bramba požar kmalu pogasila.

Zapuščina dr. Luegerja. Pri doletitvi Luegerjevega premoženja se je dognalo, da Lueger, ki je tako spretno upravljal dunajsko občino, v stvarih svojega privatnega premoženja ni jemal nikakih obresti. Vsega skupaj so našli v zapuščini 120.000 K, ki niso nosile nikakih obresti, ker obstajajo iz samih bankovcev.

Fanatizirana druhal. V Št. Jerneju na Dolenjskem je neki Tižar, ki je umobolen in je bil že enkrat v blaznici na Studencu, v svoji zopet intenzivnejši se pojavljajoči bolezni oskrnil kapelico Novi Lurd. Ljudje so ga v svojem od duhovščine vcepljenem verskem fanatizmu privezali na drevo in do krvavega tepla.

Ruski jezik v japonskih šolah. Znanje ruskega jezika na Japonskem se vedno bolj širi. Ruščine večji so skoro vsi japonski častniki. Sedaj je naučno ministrstvo odredilo, da se uvede kot obvezni učni jezik v 16 japonskih srednjih šolah. Tako uvidevajo potrebo in važnost znanja ruskega jezika na — Japonskem.

Iz samostana v zapor. Neki Josip Planinschich iz Trsta se je nahajal v veliki revščini v Gorici. Zato je hodil na brezplačno kosilo v kapucinski samostan. Ko je te dni pojedel dve veliki skledi juhe je zahteval še tretjo in ker mu niso kapucini mogli ustreči, je pričel razgrajati in žaliti tako, da so ga morali redarji odvesti v zapore.

Tolstoj, komet in muha. V nekem privatnem pismu je omenjal Tolstoj tudi zvezdo repatic Halley pa rekel: Misel, da trčita skupaj komet in zemlja, mi dopade. Materialno življenje ne velja nič. Duševno življenje bi trpelo vsled tega, če se zemlja poredi, toliko škoda, kakor veselje življenja, če pogine muha.

Slovensko vino odlikovano v Londonu. V Londonu se je letos otvorila velika razstava vin. Koliko Slovencev je poslalo svoja vina na razstavo, ni znano. Skoro gotovo je vrli vinogradnik Norb. Zanier iz Št. Pavla pri Preboldu edini Slovenec, ki je razstavil vino lastnega pridelka iz gorice v

Bučki gori in Viršanju. K mnogobrojnim odlikovanjem za svoja izborna vina je dobil v Londonu zlato kolajno.

Učinki ženske volilne pravice. Kako učinkuje ženska volilna pravica na zakonodajo, priča zakonski načrt, ki ga je v prvem branju sprejela zbornica poslancev države Viktorija v Avstraliji. Paragraf 1. določa: Vsak neoznjen moški, ki se izpozabi na kakem dekletu, je dolžan najkasneje tekom osmih mesecev isto vzeti za ženo, v nasprotnem slučaju ga je kaznovati s tremi leti ječe. Prag. 2.: Časniki ne smejo poročati o pregreških proti ženskim osebam, prestopki se kaznujejo z globo do 8000 mark.

Razpor v socijalno-demokratičnem taboru je nastal v Ljubljani. Sprla sta se dva izmed voditeljev, Koemur in Kristan. Slednji je prvemu rekel ob priliki nekega občnega zbora, da laže. Koemur je pa razburjen očital Kristanu falzificiranje bilance pri delavski tiskovni družbi in pri konzumnem društvu. Kristan je za to Koemurja tožil. Ker ni prišlo do poravnave, se je v soboto vršila pred okrajno sodnijo v Ljubljani obravnava, ki se je preložila na 27. aprila.

Ali bode zmanjkalo kdaj soli? — Stare babice se boje, da bo zmanjkalo soli. Ta strah je čisto prazen. — Soli je posebno v Avstriji toliko, da je nikdar ne zmanjka. V Galiciji se lomi tako, kakor pri nas kamenje za apno. Tudi na Solnograškem in po drugih deželah je še dovolj soli. Če bi pa tudi soli v zemlji in na zemlji zmanjkalo, tedaj jo dobimo lahko iz vode. Morska voda ima namreč 3 do 5% soli, to se pravi: v sto litrih morske vode je 3 do 5 litrov soli. Če morsko vodo kuhamo, tedaj voda izhlapi, sol pa ostane v kotlu ali v piskru. Če postavimo morsko vodo na solnce, ali na veter, se ravno tako posuši (izhlapi) in sol nam ostane.

"Spokorjen grešnik." V Trstu je nekaj let izhajal list "Slovan-ska Misel". Izdajal in urejeval je ta list suspendirani katoliški duhovnik Ante Jakič. List je zagovarjal črnogorsko in rusko vladno in je bil subvencioniran tako od Rusije kakor od Črne gore. Ker pa časopis ni imel ne čitateljev, še manj pa naročnikov, mu je končno tudi vir podpor in Jakič je zašel v bedo. In brezverski Jakič se je sedaj spokoril ter se pomiril s svojim škofom. Sedaj je postal spovednik nun v Splitu, obenem pa bo urednik klerikalnega glasila "Dana". Prejšnji zagovornik pravoslavja urednik klerikalnega glasila! Ali ni to novo?

Židi v visokih službah. V londonskih židovskih krogih vlada veliko veselje, da je Italija, prva vevlast, ki je sledila izgledu Anglije in določila Žida za ministrskega predsednika. Nu, Italija je nadkrilila Angleško, kajti Luigi Luzzatti ni krščen Žid kakor Disraeli. On je iz stare židovske rodbine in ni nikdar tajil svoje pripadnosti židovski rasi. Tako je tudi bivši ministrski predsednik Sonnino židovskega pokolenja. Njegov oče je bil židovskega rodu, mati pa angleška protestantinja. Nu, on je vzgojen v krščanskem duhu. Ne le, da je župan rimski, Natan, Žid, evo sedaj zavzemlje tudi ministrsko predsedništvo Žid.

Znorel, ker je izgubil oko. 15-letni kovaški pomočnik Kristijan Čigoj, doma nekje iz Vipavske doline, je bil zaposlen pri kovaču Ivanu Jakominu v Trstu, — ko je pred nekaj dnevi odbijal kos železa v kovačnici, je ta tako nesrečno odletel dečku v obraz, da mu je pokvaril oko, ki mu je izteklo in katero so mu morali v bolnišnici izdreti. Ko je siromak končno zapustil bolnišnico, je šel k svojemu gospodarju kjer je tudi stanoval, se preoblekel, teklen na ulico in se vsedel na konja, ki je stal tam blizu s kočije čes, da mora jezdit domov v Vipavo. — Deček je pričel praviti navzočim, da je bil tedaj, ko je bil star 125 let popolnoma slep, a sedaj si je bil šel poiskat svoje oči na pokopališče. — Navzoči so takoj sprevideli, da se je siromaku omračil um, nakar so poklicali Trevesa, pod katerega nadzorstvom bo siromak odveden na dom svojih staršev. Pač žalostna vrnitev v domovino!

Marijina devica mati — in obenem zavratna morilka. Lenčka Krivec, 22letna posestnikova hči

iz Zgošče pri Begunjah, postala je 22. aprila t. l. mati Dala je življenje zdravemu krepkemu dečku, katerega je povila vpričo babice. V soboto 23. m. m. pa pošljejo Resmanovi po babico z naročilom, naj takoj pride, da poneso otroka h krstu, ker je jako slab in se boje, da bi umrl brez krsta. Babica se takoj odpravi k Resmanovim; prišedša pa tja, najde otroka — mrtvega, trdega in irzlega, okoli vratu pa je imel otrok rdečkast višnjevi kolobarček. Sum je takoj letel na umor — in ne neopravičeno. Raztelesenje — še v soboto 23. m. m. — je pokazalo, da je bil otrok s trakom zadavljen. Morilko Lenčko Krivec, katere je svoj zločin na licu mesta — pri raztelesenju — priznala in pokazala tudi trak, katerega je otroku okoli vratu zadrnila, odpeljali so takoj v zapor v Radovljico. Pripomba: Marijino družbo je tam ustanovil pred par leti sam škof Bonaventura.

Kaj se godi v Abesiniji, je svetovni javnosti popolnoma neznan. Danes pišejo listi, da je cesar Menelik umrl, jutri, da še živi. Najnovejše vesti pravijo, da je cesarica Taitu izginila in da je Menelik še pri življenju.

Drvo, ki daje mleko in kruh. V Južni Ameriki, kjer se sploh gode mnoga čudeša, raste čudno drevo: imenujejo ga "kravje drevo". To ime ima od tega, ker daje v gotovih letnih časih veliko množino mleka. Najde se v hribovitih krajih, kjer vlada nekaj mesecev v letu nekoliko vlažno vreme. Zanimivo je, da samo deblo daje veliko mleka, če se ga navrti, dočim se zdi to veje čisto izsušene. Če pustiš to vegetabilno mleko nekaj časa mirno stati, nastane iz njega debel kolač, pod katerim se je nabralo malo vode. — Če pa shraniš to mleko v dobro zaprti steklenici, ostane tudi več mesecev nespremenjeno. Ko izvlečeš zamašek, čuješ precej glasen pok in iz steklenice vre plavkast sopar. Mleko je nekoliko kislato, vendar nima neprijetnega okusa. "Kravje drevo" pa daje tudi sadje srednje velikosti. Vsak sad vsebuje eden ali dva oreha, ki imajo okus po jagodah in smetani. Iz skorje tega sadu, če jo v vodi razmočiš, pa lahko dobiš kruh, ki je ravno tako redilen kakor dober pšenični kruh.

Povest o dveh ženah iz porušene Mesine. Pri velikem predlanskem potresu v Mesini je srečno ušel smrti meščan Scaringi, dočim so podrtine zasule njegovo mlado ženo. Scaringi je nekaj časa objokoval njeno smrt, a se je brzo potolažil in se znova ožen s krasnim dekletom. Te dni pa potrkna na Scaringijeve vrata tujka, čedno oblečena ženska. Ko je Scaringi odprl vrata, mu pade okrog vrata njegova prejšnja žena. Ruski junaški mornarji so nesrečniko brez Scaringijevega znanja rešili izpod razvalin in jo odpeljali na Rusko v bolnišnico, kjer se je polagoma popolnoma ozdravila. Scaringi, ki je tako naglo pozabil na svojo bivšo — ženo žensko, bo imel sedaj precej sitnosti.

Septemski dohodki pred najvišjim sodiščem. Dne 27. aprila 1909 je bila po večdnevni obravnavi pri ljubljanskem deželnem sodišču zaradi snemanja nemških napisov razglašena razsodba in so bili obsojeni gg. Žiga Vodušek na dva meseca, Arnošt Windischer na dva meseca, Jos. Lotrič, ki je od tedaj že umrl, na tri mesece; Jos. Balkovnik na en mesec; Ciril Krajnc na pet dni, Jos. Strus na dva tedna, Danilo Cerar na deset tednov, Ludovik Lovšin na tri tedne, Frank Škof na dva tedna, Viljem Leben na en mesec in Valentin Lucin na tri tedne. Proti tej obsodbi se je pritožilo državno pravdnštvo, sedem obsojencev pa je vložilo ničnostno pritožbo. Večraj je o tej stvari razpravljalo najvišje sodišče na Dunaju. Senatu je predsedoval Zohar, votanje pa so bili Zwiedinek, Friedl, Guglielmi in Petwetz. Pritožbo državnega pravdnštva je zastopal generalni advokat Okretič, zastopnik obsojenih je bil ljubljanski odvetnik dr. Švigelj. Najvišje sodišče je zavrnilo pritožbo obsojenih in ugodilo pritožbi državnega pravdnštva ter zvisalo kazni Žigi Vodušku od dveh na štiri mesece, Arnoštu Windischerju od dveh na tri mesece in Jos. Strusu od dveh tednov na en mesec. Straš-

Rojakom naznanje.

V poslednjem času so pričeli nekteri Židovi po svetu širiti vest, da pošiljajo novce po telegrafu v staro domovino za 50 ct. stroškov. Da tem stopimo v eno vrsto tudi pri nas, sestavljamo dotični kablecode ter bode v par tednih gotov. Kdor prvi pošlje denar v staro domovino, ni niti misliti, da je to mogoče za 50 ct., ker velja vsaka beseda 32 ct. Urediti se da to le za stalne in večkratne pošiljalce in to izdelujemo sedaj.

Najvarnejša pot pa je le pošiljanje po dosednji navadi, da v Avstriji izplača vse pošiljatve c. kr. pošta hranilnica na Dunaju in za Hrvate kr. pošta hranilnica v Budapešti. Ako je kaka pomota, državne oblasti posredujejo in vse izvedejo; pri kabelni ali telegrafu so pa pomote na dnevnem redu in brzojavni urad ne jamči za prav nič.

Neumnost pa je misliti, ali pa zatrjevati, da pride denar domov v dveh ali treh dneh. Tukaj čaka tak bankar, da ima več denarnih nakaznic in to par dni; potem obvesti brzojavno svojega zastopnika o izplačilu, zastopnik pa šele potem piše poštne nakaznice in jih odpravi. Vse to pa traja po sedem ali več dni. Znano pa je, da naše male pošte na deželi nimajo nikdar dovolj denarja v blagajni in ako pride do izplačila, je treba tam čakati, da dobe denar od višjega urada. To je gotovo in vsak razsoden človek ve, da je res. Zato je neumnost pošiljati denar po telegrafu, ko vendar konečno ne pride preje v roke naslovnika, kakor skozi Dunaj ali Pešto.

Židom je za bussines, ne pa za ugodnost Slovencev!

Za to naj vsak previden Slovenec pošilja denar kakor doslej po

Frank Sakser Co.
82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.
6104 ST. CLAIR AVENUE N. E., CLEVELAND, O.

in siguren je, da bode gotovo došel v prave roke kakor se je to zgodilo dosedaj že skozi 18 let.

Severova Družinska Zdravila so postala potrebna vsakemu gospodarstvu. Vaše polno zaupanje zaslužijo.

ALI STE ONEMOGLI?

Ako se čutite popolnoma utrujene ob zaključku dneva, če ste oslabei vsled čezmernega dela, bolezni ali starosti, če vam je evetoče zdravje izginilo z lie, potem je čas uživati

SEVEROV
ŽIVLJENSKI
BALZAM.

Prežene vam zapeko, pomore prebavi in zagotovi primerno hranitev vašemu ustroju. Pomnoži vam kri, povrne moč in voljo ter zboljša zdravje. Cena 75c.

Skoro vse lekarne imajo v zalogi Severova Zdravila. Pazite, da dobite pristnih. Glejte za ime "SEVERA" na vsakem zavitku.

Zdrava kri

naznanja krepko življenje in utrjuje vaše telo proti bolezni. Če hočete zdravo, močno, čisto kri, potem uživajte

Severov Kričistilec.

Napravlja čisto, krepko, rdečo kri, odstranjuje kožne opanke, lepša obličje, vas ozdravi in ohrani zdravje. Pomagal je drugim, zato pomore tudi vam. Cena \$1.00.

Pokvarjeni živci

so vzrok onega vznemirljivega, razdražljivega živčnega stanja, melanholije ali otožnosti, živčne glavoboli in splošne oslabelosti. Da zboljšate tako stanje, uživajte

Severov Nervoton

je dobroznano in pripoznano zdravilo in tonika nenavadne izdatnosti. Vpliva blažilno na pretresene živce, ki jih okrepi, da sledi zdravo in poživljalno spanje. Cena \$1.00.

Naš Zdravniški Oddelek daje svet zastonj.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

ODVETNIK

PATENTI

CARL STROVER

1009-140 Washington St. CHICAGO.
TEL. 3989 MAIN

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobijo

mrzel in gorak prigri- Jos. S. Stastny
zek. : Pod vodstvom

2005 Blue Island Ave.

deliké Dvorana za društvene in unijske seje, in
Vruga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

SALOON

z lepo urejenim keglščem in sve-
že Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

937 Blue Island Ave. Chicago Ul

Kedar

potrebujete obleke ali obuče, za se ali vaše dečke tedaj
pridite k nam. Največja zaloga moške obleke, sraje klobukov in spodnega perila na zapadni strani.

Cene zmerne. Unijsko blago.
Izdelujemo obleke po naročilu.

J. J. DVORAK & Co.

1853-55 Blue Island Ave.

Telefon Canal 1198.

Cenik knjig,

katere se dobe v zalogi

"GLAS SVOBODE" Co.

1518-W. 20 Street, Chicago, Ill.

Cankarjevi spisi:

Vinjeta	\$1.80
Jakob Ruda	60
Za narodov blagor	\$1.00
Knjiga za lahkomišljne ljudi	\$1.25
Kralj na Betajnovi	\$1.00
Hiša Marije Pomočnice	\$1.00
Gospa Judit	\$1.00
Nina	\$1.00
Krpanova kobila	\$2.00
Ilapec Jernej	75
Zgodbe	\$1.00
Za križen	\$1.50
Ob zori	\$1.50

Kersnikovi spisi:

Cyklamen, I. snopič	\$1.25
Agitator, II. snopič	\$1.25
Na zerinjah, III. snopič	\$1.25
Lutski ljudje, IV. snopič	\$1.25
Rošljini in Verjanko, V. snopič	\$1.25
Jara gospoda, VI. snopič	\$1.25
Gospod Janez, VII. in VIII. snopič	\$2.50
Berite novice, IX. snopič	\$1.75

Trdinatovi spisi:

Bahovi huzarji	\$1.50
Bajke in povesti, I. zvezek	\$1.00
" " " II. " "	\$1.00
" " " III. " "	\$1.00
" " " IV. " "	80
" " " V. " "	\$1.25

Jurčičevi spisi:

I. zvezek	60
II. " "	60
III. " "	60
IV. " "	60
V. " "	60
VI. " "	60
VII. " "	60
VIII. " "	60
IX. " "	60
X. " "	60
XI. " "	60

Sienkiewiczovi spisi:

Rodbina polaneških v 3 delih	\$5.00
Mali vitez v 3 delih	\$3.50
Potop I. in II. zvezek	\$3.20
Križarji v 4 delih	\$2.60
Za kruhom	15
Z ognjem in mečem, v 4 delih	\$2.50
Brez dogme	\$1.50

Stritarjevi spisi:

Pod lipo	60
Jagode	60
Lešniki	60
Zimski večeri	60

Knezova knjižnica:

I. zvezek	40
II. " "	40
VII. " "	50
IX. " "	40
X. " "	40
XI. " "	40
XII. " "	40
XV. " "	75

Tavčarjeve povesti:

I. zvezek	\$1.35
II. " "	\$1.35
III. " "	\$1.35
IV. " "	\$1.35
V. " "	\$1.35

Tolstojevi spisi:

Rodbinska sreča	40
Ana Karanina	\$3.20
Kazaki	80

Venec slov. povesti:

III. zvezek	60
IV. " "	60
V. " "	60
VI. " "	60
VII. " "	60
VIII. " "	60
IX. " "	60

Zabavna knjižnica:

13. zvezek	50
14. " "	30
15. " "	60
16. " "	75
17. " "	40
20. " "	75

Knjižnica Nar. zal. v Celju:

I. zvezek	40
II. " "	\$1.00

Razni drugi spisi in prevodi:

Opatov praporščak	35
Moment	\$1.50
Spomini	\$1.00
Iz naših krajev	\$1.25
Obsojenci	\$1.25
Igračke	\$1.00
Tilho in drugi	\$1.00
Reformacija	50
Spolne bolezni	25
Dobro gospodarstvo	\$1.50
Primož Trubar	50c
Dobra kuharica	\$3.00
Medvedji lov	50
Kapitan Žar	60
Na divjem zapadu	60
Džungl	\$1.00
Na rakovo nogo	50c
Srce	\$1.00
Slovenski fantje v Bozni, 2 zvez.	75
Marica	40
Spominski listi	25
Burska vojska	30
Avstrijski junaki	75
Znamenje štirih	30
Veliki trgovci	60
General Lavdon	30

Družatni razredi v času francoske revolucije

SPISAL K. KAUTSKY.—POSLOVENIL A. H. S.

(Nadaljevanje.)

VIII.

Kmetje.

Kmetji so bili na še bolj nižji stopnji kot pa so bili rokodelci, ki niso pripadali k gildom, proletarci in oni ki so živeli z njimi in od njih. Rokodelci in proletarci so živeli v mestih, kjer so se od inteligence marsičesa pričeli, bili so koncentrirani v mase v dobro obljubljenih delih mesta in pokrajin in bili v bližini sedeža vlade. Ker so živeli in stanovali skoraj vsi v eni okolici in to zato, ker kmet je bil manj inteligent, živel samostojno in se ni družil, da bi tako s združenjo močjo se mogel upirati krvoločnemu izkoriščanju ali pa da bi se upal komu povedati o svoji mizeriji in se kam pritožiti. Ker je bilo plemstvo in duhovščina, državna in mestna birokracija in skoro vsaka premožna oseba popolnoma ali vsaj deloma oproščena davkov, je bilo davno breme palo toliko težje na kmeta. Prigodilo se je, da je moral kmet plačati 70% od vsega pridelka za davek, povprečni davek na kmeta pa je bil polovico vsega pridelka.

Kmet je moral tudi dati svoje najboljše moči za armado, to je 60,000 kmečkih fantov je bilo vsako leto pobranih k vojakom. Plemič na drugi strani je bil prost vojaške službe. In vkljub temu je bil tako nesramen, da ni še davkov hotel plačevati v korist domovine. Znano je, da vojaška služba ima marsikako grenko skušnjo za nesrečnega in zato je plemič mislil, da bi se mu zgodila krivica, ako bi moral on sam jesti komis, za kmeta pa je bilo vse dobro, saj družega tudi doma ni imel.

Kmetje so morali delati in popravljati ceste in pota in ravno ta ubogi kmet je moral prenočiti čete in vojaške konje, ne da bi dobil za to kako plačilo. Breme nalagano na kmete za ohranitev moderne države so se čimdalje bolj množila, med tem ko so jih stara fevdalna breme niso vedno pritiskala. In ta zadnja niso bila samo breme, temveč prave ovire za vsako zboljšanje produkcije, vodeč celo do propada.

Kmet celo ni smel sejati, kar je sam hotel.

In tako je prišlo, da je bila zemlja kmalu izžrpana, da ni več rodila. Znano je, da umen kmet vsako leto kaj družega poseje ali posadi na enem kosu zemlje, tega pa francoski kmet ni smel storiti, temveč saditi je moral to, kar mu je gosposka zapovedala.

Poleg tega pa je moral pustiti vsako delo na polju in iti, kedar je tako gosposka zahtevala, storiti svojo dolžnost na cesti. Res je, da je bil kmet deloma plačan za delo, toda kedar je delal na cesti, katero bi moral plemič popravljati ni dobil nobenega plačila. Iz tega je razvidno, da kmet je le s težavo prenašal vse to. Zakaj naj kmet popravlja ceste za plemiča, hrani vojaštvo in konje in prevaža vojaške potrebščine, ne da bi dobil kaj za to?

Ko so poljski nasadi dozoreli, je bilo skoro nemogoče za kmeta, da bi iste varoval pred živaljo, kot zajci in golobi "plemeniti" lordov. Plemstvo je imelo lov v zajemu in zato so imeli neomejeno pravico zarediti zajee in streljati golobe. Mislite si lahko, da plemiči so se tega prava tudi navžili. Kedo je redil to divjačino? Bil je to kmet, dasiravno je to storil proti lastni volji, ker moral je divjačini pustiti, da se je hranila na njegovem polju, ne da bi jo motil ali preganjal. Včasih so bili kmetje prisiljeni, da so morali sejati ali saditi samo take zrase, kakoršne je divjačina rada imela za hrano. Gozdarji in čuvaji lova so imeli pravico vstreliti vsakega človeka, ki bi si upal vstreliti zajca. Zgodovinskec Taine pravi, da kolikor bolj je civilizacija napredovala in "navade postajale milejše" toliko bolj divji in

barbarski je postajal lov na divjačino. V lovu je aristokracija videla sredstvo za izkoriščanje kakor tudi za zabavo in kratek čas in ker se je plemstvo čimdalje bolj množilo, toliko večji je bila želja in pohlep po izkoriščanju. "Milejše navade" je bilo opaziti samo takrat kedar je plemič plemiča ali bogatina obiskal. Divjačina, vstevši najnevarnejše zveri se je redila in množila. Tako na primer najdemo, da so v Clermontu na posestvih princa Conde skrbno hranili in redili mlade volkove, katere so po zimi spustili na prosto, da so jih potem lovili. Malo je brigalo plemenite lorde, ki so v svojih salonih razpravljali o inteligentnem vprašanju glede človeštva, če so volkovi trgali kmetove ovce in celo male otroke.

Francoski kralj, ki je imel nekaj nad en milijon arpentov gozda in bil največji posestnik v državi je bil tudi največji lovec in zato tudi eden največjih ropustovalcev dežele. Njegova zemljišča so posebno rastle v bližini Pariza in tako je bilo nemogoče obdelovati zemljo v pariški okolici. Preračunano je, da je divjačina na enajstih kraljevih posestvih blizu glavnega mesta, storila toliko škode, da bi namesto iste lahko enajst regimentov konj hranili. Louis XVI., ki je bil vnet za klučavničarstvo, je imel poleg tega samo eno strast in to je bil lov. Iz njegovega dnevnika je razvidno, da je dne 14. julija, dan naskoka na Bastillo, zapisal: "Nobenega lova!"

V letu 1762 je bila izdana kraljeva odredba, da kmetje, ki imajo posestva v bližini kraljevih gozdov, ne smejo postaviti nobenega plota ali pa preganjanje divjačino iz svojih vrtov in njiv. Poleg tega ni bilo dovoljeno nikomur in tudi ne lastniku samemu stopiti na posejano polje za čas od 1. maja pa do 24. junija, da ne bi motil valedih prepelice. Kaj je bilo gosposki mar, če je plevel zarastel ves pridelek!

Celo v letu 1789, ko se je nevolja proti fevdalnemu sistemu izrazovito kazala vespovsod, je kralj nastanil 108 čuvajev zajeev in prepelice v samo enem kantonu kraljevega gozda v Fontainebleau (Fontenblo), dasi so proti temu kmetje protestirali.

Pravi se, da kralj Louis XVI. je bil mil in dober gospod; kakip a so bili potem brezsrčni loveci in plemenitaši in kaj so uganjali?

Če se je pa kmetiču, vkljub vsem tem težavam, posrečila setev, je ni mogel požeti, da ne bi ga kedo ovrpal. Požeto žito je moral ostati na polju, dokler ni prišel burič, da preračuni število snopov za obdajilo. Če pa je v tem času začelo deževati, je bilo vse uničeno.

Še več! Kmetu nikakor ni bilo dano na prosto voljo, da bi delal s pridelkom, kar bi sam hotel. Vino je moral prešati v kraljevi preši, zrune je moral mleti v kraljevem mlinu in kruh je moral peči v kraljevi peči in strogo mu je bilo prepovedano, da bi se te odredbe ne držal. Če je hotel imeti ročni mlin (kamen) je moral imeti poseben privilegij. Kraljeva preša, peč in mlin so bile v zakupu in zato si lahko mislite v kakem nečistem stanu je bila ta posoda. Zakupniki vinskih preš, mlinov in peči se niso brigali za čistost in snago teh stvari, ker so dobro vedeli, da kmet bo moral k njim priti, ker tako velevala "postava".

Če se je slučajno kmetu posrečilo, da je vkljub vsem tem odredbam za izkoriščanje vsaj nekaj dal na stran, nekaj kar bi lahko prodal, se ga je tudi pri tem oviralo. Vina ni smel prodati do 4 ali 6 tednov po trgatvi in v tistem času je imel lord že monopol in kmet je bil v zagati; pota so bila slaba in colnina pa visoka. Res kmet se je lahko veselil, če je svoj preostali imetek mogel spečati, da je poplačal stroške prevoza.

Le redkokedaj je kmet lahko govoril o dobičku, saj je vendar bilo toliko "zakonitih" regulacij in posebnih fevdalnih privilegijev, da jih je zgodovinskec Wachmuth naštel nekaj nad 150 in vse to je bilo na škodo kmeta. Poleg tega ni imel kmet nobene

pravice pri državnem uradniku ali lordu; bil je popolnoma v njihovih rokah in zato so ga izkoriščali kar se je dalo. Le največja mizerija je rešila kmeta, da ga niso popolnoma zatrli. Hiša, živina, poljedelsko orodje, polje, vse, vse je gledalo tako bedno, mizerno! Če se mu je na vse zadnje toliko posrečilo, da mu je kak groš preostal, ga je navadno zakopal v zemljo, da ga ja ne bi buriči zavohali. Kmet ni nikoli izdal denarja za popravilo ali nabavo orodja, ne, kupil je rajše nov košek zemlje; vsako povečanje setve je pomenjalo za kmete povečanje postranskih dolžnosti in opravkov.

Vsekako pa je bilo v večih slučajih pri kmetih primitivno orodje rezultat potrebe, ker kmet si je moral orodje sam delati in le par je bilo takih, da so imeli kako premoženje v gotovini. Ker niso imeli živine, tudi gnojiti niso mogli polja in zato je polje kar očitno postajalo merodajno in prazno. Slabe žetve so sledile ena za drugo in ker ni bilo nobenih tozadevnih odredb, je nastalo pomankanje in draginja. V takih slabih časih, kmetje niso mogli več kmetovati in obdelovati svoje zemljišča; zapustili so moralna domovja in pripetilo se je, da so po cele vasi ostale prazne in zapuščen. Quesnay je v letu 1750 konstatiral, da je bilo v njegovem času četrtina zemlje neobdelane in ravno pred revolucijo je Arthur Young izjavil, da ena tretjina zemlje (to je nekaj nad en milijon hektarov) je bila prazna, neobdelana. Glasom poročila poljedelskega društva v Rennes so bile dve tretjini zemlje v Bretagne zaraščene z usatomi.

Ko se je število kmetov krčilo, se je čim dalje bolj množila kmetiška dolžnost, to je davek in toliko bolj je zadela ostale kmete. In zato se ni čuditi, da je semintam vse prebivalstvo kakega okrožja pretlo s dezertiranjem. Toda kam naj beže? V onem času je bilo skoro nemogoče za kmeta, da bi se izselil iz Francoske in zato so drli v mesta ter tam iskali dela. In tudi tam so imeli nove zapreke — fevdalne omejitve gildmonopolov, ki so čimdalje postajali neznosnejše, kolikor več ljudstva je pridrvelo v mesto. Kmet je postal proletarec, ker v predmestih kamor so se zatekali so prišli v dotiko s proletarijatom in na ta način se množila masa, ki je tam — v predmestju — skupno nastopila s sanskuloti. Saj kmet vendar ni bil plemenitaš, in kot navaden človek je tvoril del te mase.

Na drugi strani pa opazimo, da so nekateri mlajši kmetiški elementi stopili v armado. Seveda, ta element ni nikakor stopil v armado zato, ker je bil navdušen za skupno stvar privilegijancev, ki so edini krivi, da se je kmeta takoz izkoriščalo. Stopili so v armado, ker ni bilo druge poti. Sanskuloti so to dobro vedeli, zato pa so porabili to priliko, da so zaneli duh ustaje in upora med armado.

Večina "enakopravnih" je palav lumpenproletariat, ki je rastel, vkljub temu, da je vlada brutalno postopala s berači in postopaci. Takrat kakor sedaj so si oblasti domnevale, da se pomankanje posesti in dela ozdravi s slabim ravnanjem človeku, ki ni nima premoženja in je brez dela. Dasiravno je neka odredba z leta 1764 predpisovala strogo kaznen za beračenje in postopanje (kazen je bila tri leta delati v kammolomu), je število beračev v letu 1777 bilo preračunljeno na 1,200,000. Sicer ne vemo kako je bilo to število preračunljeno in če je bilo to samo približno rečeno, kaže vseeno kako žalostno stanje je moralo takrat vladati. Pisatelj Kareyev, ki popiše lumpenproletariat pred francosko revolucijo, popiše koliko ljudi je bilo tisti čas odvisnih od drugih, to je

koliko je bilo beračev itd. Njegov popis, kateri se naslanja na zgodovinske zabiliske raznih far, kaže, da skoro ena tretjina francoskega prebivalstva je bila ubožna in navezana na miloščino.

Zato se ni čuditi, da so možje žilavega in predrznega značaja nekako grdo zrlji na ponižanje do beraštva, ki jim ni prineslo ničesar drugega kot suvanje in revščino.

Zbrali so se toraj v oborožene čete in vzeli, kar so potrebovali s silo.

Pride se.

Zemljišča Zastonj!!!

DOMOVI PROSTO!

Vlada Združenih držav vam da 160 ali 320 akrov zemljišča zastonj. Vse kar imate storiti je, da živite gori. Ta zemlja se dobi v zapadnih državah. Blizu nekaterih se dobe prosti gozdovi in les, reke in železnice. Državlani, ki se temu vabilu takoj odzovejo, dobe najboljša zemljišča.

Postanete lahko neodvisni v par letih na teh zemljiščih, ako ste pripravljeni delati in če imate kaj denarja za začetek.

Sadje, žito, zelenjava itd raste v izobilju. Tudi prvi državljanski popir zadostuje.

Pridite k nam in poizvedite se takoj.

UNITED STATES HOMESTEAD COMPANY,

American Office, 79 Dearborn st.,

Foreign Office, 1111 Masonic Temple, Chicago, Ill.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Kaj ti koristijo močna mišice, če trpiš na revmatizmu.

PAIN-EXPELLER

dobro vzdržen, ti takoj olajša bolečine in odstrani njih vzroke. Po 25c. in 50c. v vseh lekarnah.

F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.

Pazite na varstveno znamko s sidrom.

Najmodernejši fotografijski zavod v Ameriki

Izdelujemo slike v vseh velikostih. Pridite k nam!

1439 W. 18. cesta nasproti Č. S. A. dvorane.

Čemu pušiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pušti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Simonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.

NAJEMNIK & VANA,
IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Vsak slovenski delavec mora čitati svoje glasilo t. j. "Glas Svobode!"